БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

14 йил чиқиши

№ 165 (3647).

22 АВГУСТ СЕШАНБА

1967 ЙИЛ

Баҳоси 2 тийин.

Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги шарафига

ЮБИЛЕЙ ВАХТАСИДА

Улуғ Октябрь Социалистик революциясининг 50 йиллик тўйига муносиб туҳфалар билан бориш учун курашаётган «Дўрмон» совхозининг боғбонлари катта ютуққа эришдилар. Аҳолига мева топшириш планини белгиланган муддатдан олдин бажаришди.

Соҳибкорлар ҳиммати билан бунёдга келган 279 тонналик мева карвони давлат қабул пунктларига жўнатилди. Мева топшириш йиллик плани 111 процент қилиб бажарилди. Совхоз коллективи ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб давлатга яна 100 тонна мева топшириш мажбуриятини олди.

Райондаги яна бир хўжалик Киров номли колхоз чорвадорлари ҳам давлатга гўшт сотиш йиллик планини ошириб бажардилар. Пландаги 50 тонна ўрнига 51 тонна гўшт топширилди.

Чорвадорлар бўрдоқига қўйилган молларни яйловларда тўқ ва соғлом боқишиб яна қўшимча 10 центнер гўшт топшириш юзасидан социалистик мажбурият олишди.

Т. ИСЛОМБОЕВА.
Оржоникидзе райони.

Сабзавоткорларга Қизил байроқлар

Тошкент область партия комитети ва область ижроия комитети районлар, совхозлар ва колхозларда сабзавот ва картошка тайёрлаш ҳамда давлатга сотиш юзасидан қилинаётган ишларнинг август ойи биринчи ўн кунлиги якунларини кўриб чиқиб, область партия комитети ва область ижроия комитетининг кўчма Қизил байроғини **Калинин районига** (район партия комитетининг секретари **Камолов,** район ижроия комитетининг раиси **Тожиев,** ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи **Убайдуллаева,** район комсомол комитетининг секретари **Раҳимжонова,** тайёрлов идорасининг директори **Акрамов** ўртоқлар) берилди. Район август ойининг биринчи ярмида давлатга картошка топшириш юзасидан олинган топшириқни 16,6, сабзавот—14, карам—2, пиёз — 8, бодринг — 11,4 лавлаги — 1,6, сабзи — 4,1, помидор — 29,4 ва бошқа экинлар ҳосилини топшириш бўйича 6,6 процент ўсишга эришиб, картошка топшириш йиллик планини 54,1, сабзавотни 54,2, карамни 90,6, пиёзни 29,9, бодрингни 36,9, лавлагини 21,4, сабзини 27,1, помидорни 69 ва бошқа экинлар ҳосили топширишни 43,7 процент бажарган.

Байроқ Оржоникидзе районидан олиб берилади.

Область партия комитети ва область ижроия комитетининг кўчма Қизил байроғи Орджоникидзе районидаги **«Бўстонлиқ»** совхозига (директори **Пугачева,** партия ташкилотининг секретари **Султонгиров,** ишчилар комитетининг раиси **Абдусаматов,** бош агроном **Одинаев** ўртоқлар) берилди. Совхоз августнинг биринчи ярмида давлатга картошка топшириш бўйича 5 процент, сабзавот — 23.8, бодринг — 21.1, помидор — 35,9 ва бошқа экинлар ҳосили топшириш бўйича 18 процент ўсишга эришган ва давлатга картошка топшириш йиллик планини 5.5 процент, сабзавотни 36.7, бодрингни 30, помидорни 36.6 ва бошқа экинлар ҳосили топшириш планини 51,3 процент бажарган.

Байроқ Ўрта Чирчиқ районидаги 1-«Оҳангарон» совхозидан олиб берилади.

Область партия комитети ва область ижроия комитетининг кўчма Қизил байроғи Калинин районидаги **«Москва» колхозига** (колхоз раиси **Абдуллаев,** партия ташкилотининг секретари **Саидаҳмедов,** бош агроном **Усмонов** ўртоқлар) берилди. Бу колхоз августнинг биринчи ярмида давлатга картошка сотиш бўйича 46 процент, сабзавот сотиш бўйича 43, пиёз сотиш бўйича 19, помидор сотиш бўйича 56, сабзи сотиш бўйича 48 процент ўсишга эришган ва давлатга картошка сотиш йиллик планини 168 процент, сабзавот сотиш планини 99,8, пиёз сотиш планини 74.2, сабзи сотиш планини 90, помидор сотиш планини 122 процент бажарган.

Байроқ шу райондаги «Ўзбекистон 40 йиллиги» колхозидан олиб берилади.

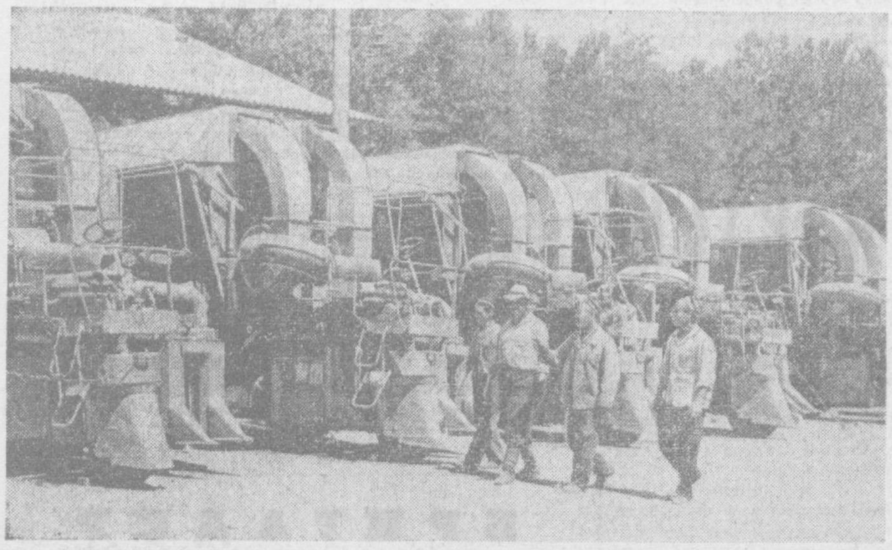

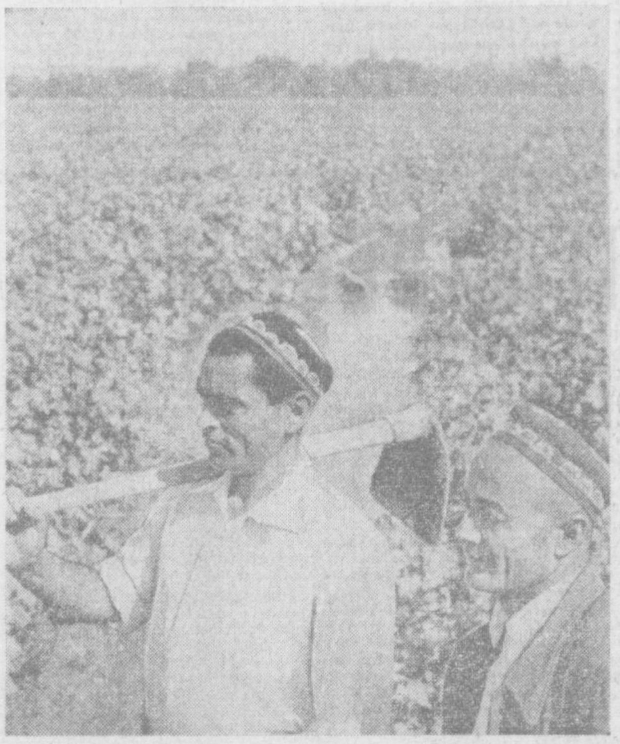

РЕСПУБЛИКАМИЗ илғор механик-ҳайдовчиларнинг Мурожаатидан руҳланиб, пахта теримига тайёргарликни тобора кучайтираётган Янгийўлдаги «Ленинизм» колхозининг пахтакорлари ҳозирги кунга келиб машина терими мавсумига ҳамма нарсани тахт қилиб қўйдилар. Мавжуд 39 та машина, 47 та прицеп ва бошқа техника воситалари пухта ремонтдан чиқарилди. Колхозда ялпи ҳосилнинг 85 процентини машиналар билан теришга қарор қилинди. Суратларда: (чапда) механизаторлар тайёр бўлган машиналарни яна бир бор кўздан кечирмоқдалар. (Ўнгда) илғор сувчи Т. Комилов ва участка бошлиғи З. Ризаев ўртоқлар сўнгги суғоришни қандай ўтказиш режасини тузмоқдалар.

Қ. Розиқов фотолари, (ЎзТАГ фотохроникаси).

ҚУЁШ КУЛИБ БОҚҚАН ЎЛКА

Нега ҳам пахтакорларимиз қувонмасин! Бундан эллик йил муқаддам серқуёш диёримиз пахтакорлари азоб-уқубатда яшаб, пахтадан жуда кам ҳосил етиштирар эдилар. 1913 йили ўзбек деҳқонлари йил бўйи қора тер тўкиб атиги 522 минг тонна пахта етиштирган эдилар. Ушандан бери орадан бир авлод умри ҳам ўтгани йўқ. Мана бултур серқуёш ўлкамиз пахта далаларидан 4 миллион 82 минг тонна «оқ олтин» дурдоналари йиғиб-териб олинди.

Саноатимиз етказиб бераётган агрегатлар ер ҳайдаяпти, уруғ қадаяпти, ҳосилни йиғиб-териб олиб омборга элтиб бераяпти. 1913 йилга нисбатан ҳозир саноатимиз ишлаб чиқараётган маҳсулот 32 баравар кўпайган. 1913 йилда мавжуд станциялар 3,3 миллиард киловатт-соат электр энергияси ишлаб чиқарган бўлса, эндиликда гигант нурхоналаримиз ҳар йили 12125 миллион киловатт-соат энергия ҳосил қилаяпти.

КПСС Марказий Комитетининг ҳафталиги — «Экономическая газета»нинг Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасига бағишланган 33-сонида келтирилган факт ва рақамлар, бир қатор мақолалар ўлкамизнинг кураш ва зафар йўллари ҳақида ҳикоя қилган. Республика Министрлар Советининг раиси Р. Қурбоновнинг «Кураш ва ғалабалар йўли» мақоласида серқуёш ўлкамиз босиб ўтган ярим аср гавдалантирган.

Эллик йил тарихан ғоятда қисқа давр. Лекин шу қисқа йиллар ичида Ўзбекистон ғоятда тез суръатлар билан ривож топди. Бир кеча-кундузда республика электр станциялари революциягача бир йилда ҳосил қилинган энергияни ишлаб чиқармоқда. Республикамизда табиий газ запаси уч ярим триллион кубометрни ташкил этади. Ўзбек еридан қазиб олинаётган «зангори олов»дан Урал, Қозоғистон, Қирғизистон ва Тожикистон шаҳарлари баҳраманддир.

Октябрь зиёси билан республикамиз саводхон ўлкага айланди. Ҳозир республикамизда 6805 ҳар хил умумий таълим мактаблари, 38 олий ва 136 ўрта махсус ўқув юртлари ишлаб турибди. Революциядан олдин республикада бирорта ҳам илмий кадр йўқ эди. Эндиликда 5 мингга яқин фан докторлари ва кандидатлари ажойиб янгиликлар кашф этмоқдалар. 19 минг 500 врач халқ хизматида.

Қуёш кулиб боққан ўлкамиз осмонида йилнинг 250 куни беғубор бўлиб туради. Шу кунларда соҳибкор боғида тиллоранг узум ва нашватилар, пахтакор даласида «оқ олтин» дурдоналари етилади. Қовун-тарвуз, олма-анор эл оғзига тегади. Маҳсулот етиштириш йил сайин кўпайиб бормоқда. Беш йилликнинг сўнгги йилида республикамиз Ватанга 4 миллион 180 минг тонна «оқ олтин» армуғон этади.

Газета саҳифаларида газетхон Тошкент қурилиши, республикамизда тайёрланаётган маҳсулот турлари билан танишади.

Ушбу Мурожаатга имзо чекаётган биз механизаторларнинг ҳар биримиз юбилей йилида 200-250 тоннадан, тўрт қаторли машинада эса 350-400 тоннадан пахта териш мажбуриятини оламиз. Биз сизларга қадрдон дўстлар, механик-ҳайдовчилар, мурожаат қилмоқдамиз: ўз имкониятларингизни яхшилаб чамалаб кўринг, ҳар бирингиз юбилей йилига муносиб мажбурият олиб ишланг. Биз мавсумда ҳар бир машинада 70-80 тонна пахта теришни минимум деб ҳисоблаймиз, бирорта ҳам механизатор ана шундан кам пахта термасин. Тажрибали механик-ҳайдовчилар ўз устларига қатъий мажбуриятлар оладилар ва уларни шараф билан адо этадилар, деб ишонамиз.

(Республиканинг илғор механик-ҳайдовчилари Мурожаатидан).

Ҳиндистон маданияти декадасининг қатнашчилари жўнаб кетишди

Ҳиндистон маданиятининг Ўзбекистондаги декадаси қатнашчилари 21 августда Тошкентдан Москвага жўнаб кетишди. Ҳиндистонлик дўстларни кузатиш учун республиканинг маданият арбоблари, жамоатчиликнинг жуда кўп вакиллари Ҳиндистон республикаси, Совет Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР Давлат байроқлари билан безатилган аэродромга келишди. Карнай ва сурнай садолари остида декада қатнашчиларига гулдасталар тутқазилди.

Чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқа қилувчи Ўзбекистон жамияти президиумининг раиси Ҳ. С. Шукурова Ҳиндистон вакилларига мурожаат қилиб нутқ сўзлади.

Делегация бошлиғи — Ҳиндистон — Совет маданияти жамияти миллий кенгашининг бош секретари Шри Шивадан Сингх Чаухан республика меҳнатчиларига қизғин миннатдорчилик билдирди. Биз, деди у ўзининг жавоб нутқида, Совет Ўзбекистони тўғрисида, унда яшовчи одамларнинг қалб ҳарорати ҳақида ватандошларимизга гапириб бериш билан ўзимизни бахтиёр деб ҳисоблаймиз.

Яна кўришгунча хайр, азиз дўстлар! — дейишди Тошкент меҳнаткашларининг вакиллари билан Ҳиндистоннинг маданият арбоблари бир-бирларига. (ЎзТАГ).

МАШИНА—ДЕҲҚОН ТАЯНЧИ

Деҳқонларимиз ўз мушкулларини осон қилаётган қудратли машиналарни бениҳоя севиб қолишди. Эндиликда дала ишларини комплекс механизациялаштириш ҳамманинг фикри-зикрини қамраб олди. Пахтакорларимиз «Машинанинг баҳоси йўқ» демоқдалар. Бу жуда тўғри гап. Республикамизнинг илғор механик-ҳайдовчилари ҳам яқинда чиқарган Мурожаатларида машинанинг бебаҳо эканлигини яна бир бор таъкидлашди: **«Пахта териш техникаси бизда биринчи даражали техникадир. Биз вертикаль шпинделли пахта териш машиналарини яратиб берган кишиларнинг ютуқлари билан ҳаққоний равишда фахрланамиз. Ана шу ажойиб кишиларнинг меҳнати умумхалқ таҳсинига сазовор бўлди, энг юқори ва ҳақиқий баҳо — Ленин мукофотини олишга мушарраф бўлди. Бизнинг машиналаримиз Америка машиналарини анча ортда қолдирди».**

Пойтахт областининг пахтакорлари кейинги йилларда машина терими кўламини анча кенгайтиришга муваффақ бўлишди. Ўтган йили «зангори кема»ларнинг бункерларидан 180 минг тонна «оқ олтин» тўкилди.

Лекин, пахтани машинада теришнинг суръатини ҳали қониқарли деб бўлмайди. Кўпчилик хўжаликларда терим агрегатларининг унуми паст, пахтани машина билан териш даражаси талабга тўла жавоб бермайди. Шундай экан, бу борада илғорлар эришаётган бой тажрибаларни кенг оммалаштириш жуда муҳимдир. Пешқадамларнинг тажрибаларига қараганда, пахтани машинада териш даражаси ўсган сари меҳнат унумдорлиги кўтарилиб, сарф-харажатлар камайиб боради, теримга четдан ишчи кучи жалб этишга ҳожат қолмайди. Буни Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли колхознинг Абдали Ёдгоров бошлиқ комплекс механизациялашган звеноси иш тажрибасидан аниқ-равшан кўриш мумкин.

Колхознинг тажрибали механиги Абдали Ёдгоров пахтачиликни комплекс механизациялаштиришга ҳисса қўшиш мақсадида 1963 йили 95 гектар ер олиб, керакли машина ва асбоблар ҳамда ишчи кучи билан мустақил равишда иш бошлади. Звенога биркитилган экин майдони серўт, захкаш ерлардан иборат бўлиб, ҳосилдорлиги ҳам жуда паст эди. Ана шу ерларда ҳосилдорликни кўтариш билан бир вақтда пахта етиштиришда комплекс механизацияни жорий этиш осон бўлмади.

Звено ўз олдига қўйилган вазифани муваффақиятли бажариш, яъни механизациянинг қудратли кучидан унумли фойдаланган ҳолда кам ишчи кучи билан катта майдонларда мўл ва арзон ҳосил етиштириш мақсадида майда карталарни механизмлар бемалол ишлайдиган қилиб йириклаштирди, ҳамма майдонда ғўзани квадрат уяларда ўстиришга кўчди. Бу эса машина теримини йил сайин кенг жорий этиш имконини берди. Масалан, звено ташкил топган дастлабки йили етиштирилган ҳосилнинг ярми машинада терилган бўлса, ўтган йили 90 гектар майдондаги пахта машинада териб олинди. Бу жуда катта ютуқ, албатта.

Фан ютуқлари ва илғорлар тажрибасига қараганда машина теримининг муваффақияти биринчи навбатда ғўзани маълум бир агротехника шароитида ўстиришга, далани машина теримига пухта тайёрлашга боғлиқдир. Машина терими учун ғўзани ўрта бўйли ва бақувват қилиб ўстириш талаб этилади. Ўсимлик ҳаддан ташқари ғовлаб кетса, у теримгача ерга ётиб қолади ва машинанинг ғилдираклари остида қолиб эзилади. Бу эса машина терими муваффақиятини пасайтиришдан ташқари кўп миқдордаги пахтанинг нобуд бўлишига олиб келади.

Абдали Ёдгоров ўсимликнинг ерга ётиб қолишини кескин камайтириш мақсадида уни тўғри суғориш ва озиқлантиришга ниҳоятда катта аҳамият беради. Чунончи, ўсимликка бериладиган ўғит талаб этилган вақтда тўғри нисбатда солинади. Масалан, унинг звеносида азот ва фосфор 1:0,8 нисбатда солиниб, фосфорли ўғитнинг асосий қисми экишгача, қолгани ўсув даврида, азотли ўғитнинг бир қисми экишгача ва қолган қисми ўсув даврида берилади.

Звенода ғўзалар йил бўйи қатор оралатиб суғорилади. Суғоришнинг бу усули терим машиналарининг равон юриб ишлашида муҳим роль ўйнамоқда. Чунки участка ўртасида оралиқ ўқ ариқлар бўлмай, суғориш эгатлари илгариги 80—100 метр ўрнига 200—300 метргача узайтирилган.

Бегона ўтлар машина терими муваффақиятини кескин пасайтиради. Далани қанчалик кўп ўт босса, машинада терилган пахтанинг салмоғи шунчалик камаяди, ерга тўкиладиган пахтанинг миқдори ортади. Бундан ташқари бегона ўт босган далалардан териб олинган пахтанинг ифлослиги ошиб, сифати ҳам пасаяди. Звенода бунга йўл қўймаслик мақсадида жами пахта майдони ёз давомида оила аъзоларининг сонига қараб колхозчиларга биркитиб қўйилади. Колхозчилар эса ўтоқ қилишга тегишли ҳақни звенонинг ишлаб-чиқариш молия планида кўрсатилган миқдорда ҳар 15 кунда олиб бораверадилар. Лекин, иш сифати махсус комиссия томонидан ҳар 15 кунда текшириб турилади, сифатсиз иш бекор қилинади, унга ҳақ тўланмайди. Шунинг учун ҳам звено аъзолари ўзларига биркитилган экин майдонларини доимо бегона ўтлардан ҳоли тутишга ҳаракат қилишади.

Звено одатига кўра дефолиацияни ўсимлик биологик жиҳатдан етилган ва ғўза тупларида етарли миқдорда ҳосил тўпланган пайтда бошлаб, уни жуда қисқа вақт ичида тугаллайди. Шу билан бирга звено пахтанинг ялпи маҳсулотини камайтирмаган ҳолда 1 ва 2 сорт пахтанинг салмоғини оширишга эришмоқда. Энг муҳими — машина теримини муваффақиятли ўтказиш учун қулай шароит яратиб, асосий ҳосилни қисқа муддат ичида, совуқ тушгунга қадар йиғиб олинаётир.

Маълумки, машина теримининг муваффақияти механик-ҳайдовчининг малакасига ва унинг қўлига топшириб қўйилган техниканинг қандай ишлашига боғлиқ. Тажрибакор механизатор Абдали Ёдгоров терим машиналарининг тузилишини, уни бошқаришни ва иш пайтида айрим қисмларини созлашни жуда мукаммал ўрганиб олган. Шунинг учун ҳам унинг машинаси терим пайтида тўхтовсиз ишлайди, бирор соат ҳам бекор туриб қолмайди. Абдали Ёдгоров бунга техника ремонтида ўзи бевосита қатнашиши ва ремонтдан кейин ҳам унинг техник қаровларини ўз вақтида ўтказиши туфайли эришмоқда.

Маълумки, терим машинаси пайкалга кириш маҳалида бир оз пахтани ерга тўкади. Звено аъзолари бунга йўл қўймаслик мақсадида машина теримига қадар участканинг бош ва этак қисмида 1,5—2 метр жойдаги очилган пахтани олдиндан териб оладилар. Бу тадбир пахта нобудгарчилигини камайтиришда жуда яхши натижа бераётир.

Машина теримининг муваффақияти теримда ишни ташкил қилишга ва тиғизлаштирилган иш кунини қўллашга ҳам боғлиқдир. Бунга яхши тушунган звено аъзолари ҳосилни теришдан тортиб, то уни тайёрлов пунктига бетўхтов етказиб беришга қадар ниҳоятда катта аҳамият беришади. Техника ва ишчи кучи билан тўла қуролланган Абдали Ёдгоров звеноси машинада терилган пахтани тўғридан-тўғри прицепларга юклаб, тайёрлов пунктига етказиб беради. Бунда Ёдгоровнинг ёрдамчиси бўш прицепни қолдириб, тўлганини пахта пунктига элтиб туради. Натижада терим машинаси тўхтаб қолмайди, кун давомида узлуксиз ишлайди.

Звенода асосий ишлар механизмларнинг қудратли кучи ёрдамида амалга оширилиши ҳамда ички хўжалик ҳисобининг жорий этилиши маҳсулот етиштиришга қилинадиган харажатларни кескин камайтириш ва ишловчиларнинг даромадини анча ошириш имконини берди. Масалан, ўтган йили биргина звено бошлиғининг йиллик даромади 4020 сўмга борди. Звенонинг бошқа аъзолари ҳам қилган меҳнатларига яраша катта даромад олдилар.

Звено аъзолари ўтган йилги муваффақиятларини янада мустаҳкамлаш мақсадида шонли юбилей йилида ҳар гектар ер ҳисобига она-Ватанга 35 центнердан пахта топшириш ва етиштирилган ҳосилнинг деярли ҳаммасини машинада териш мажбуриятини олганлар. Шу кунларда ҳар туп ғўзада 8—9 тадан бўлиқ кўсак ва кўплаб гулшоналарни санаш мумкин.

Ўсув давридаги озиқлантириш, қатор ораларига ишлов бериш, ғўза чеканкаси тугалланди. Эндиликда фақат суғориш ишларигина амалга оширилмоқда. Бу ишда звенонинг миришкор сувчиларидан Ваҳоб Ашуров, Комил Норқўзиев, Эргаш Мирзааҳмедов, Ҳамиз Боймирзаев, Ўроз Туробов ўртоқлар маҳорат кўрсатиб, ғўзани кечаю-кундуз суғоришмоқда. Чунки, далада тўпланган мўл ҳосилнинг тақдири ҳозир фақат сувчиларга боғлиқлигини улар яхши билишади. Шунга кўра улар шу кунларда ғўзани қондириб суғориб, мўл ҳосилни эрта етилтириш пайида бўлмоқдалар.

Р. АВАЗОВ,
СоюзНИХИ илмий ходими.

ҚАРДОШ ПАРТИЯЛАР ВАКИЛЛАРИНИНГ УЧРАШУВИ

19 августда Уругвай Коммунистик партиясининг Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турган раҳбар арбоблари билан учрашув бўлди.

Учрашувда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев, КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси ўртоқ Н. В. Подгорний, КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари ўртоқ Н. А. Суслов, КПСС Марказий Комитетининг секретари ўртоқ Б. Н. Пономарев ва Уругвай Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Родней Арисменди, Уругвай Компартияси Марказий Комитети Ижроия Комитетининг аъзоси ўртоқ Л. Бруэра қатнашдилар.

Икки ўртада бўлган суҳбатда ҳар иккала томонни қизиқтираётган халқаро аҳвол ва халқаро коммунистик ҳаракатнинг кўп масалалари қараб чиқилди.

Буларнинг ўзаро гурунглари Тошкент қурилиши ҳақида. Анна Кондратенко (чапда) донецклик бетончи дугоналари Раиса Девяева, Мария Сурдова ва Анна Симоненколар билан пойтахтимизнинг бугунги жамоли, шаҳримиз ҳуснини очишда ўзлари қўшаётган ҳисса ҳақида сўзлаб бермоқда.

Р. Шамсиддинов фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ТЕЗИСЛАРИ—ОММАГА

ОЛИМЛАР ҚИШЛОҚДА

КПСС Марказий Комитетининг «Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллиги» ҳақидаги Тезисларини оммага етказишда «Билим» жамияти аъзолари катта иш қилмоқдалар.

Яқинда жамият аъзоларидан тарих фанлари кандидатлари Б. Маннонов, М. Юсупов ва илмий ходим Ширинбоевлар 14-Хўжакент, Бўстонлиқ, «Правда» газетаси 50 йиллиги совхозларида бўлиб, ишчилар орасида КПСС Марказий Комитети Тезислари моҳиятини тушунтирдилар.

13-«Бўстонлиқ» совхозининг Сижжак бўлими клубида ўтказилган кечага 250 дан ортиқ киши қатнашди. Докладчи Б. Маннонов Совет давлатининг 50 йиллик тўйига кўрилаётган тайёргарликлар ҳақида, яқин Шарқдаги аҳвол, Хитойдаги воқеалар ва бошқа масалалар устида батафсил гапириб берди.

А. ШЕРХОНОВ.

Коммунистик меҳнат зарбдори, токарь Ғафур Ҳасанов ойлик топшириқларини мунтазам 130—140 процентдан адо этиб келмоқда. Шунинг учун ҳам у Тошкент экскаватор-ремонт заводи механика цехи коллективининг ҳурматига сазовор бўляпти.

ДОКЛАДЛАР, ЛЕКЦИЯЛАР, СУҲБАТЛАР

Қуёш тепага келиб, муаллақ туриб қолди. Баҳаво, салқин ҳовуз бўйига жойлашган дала шийпони одамлар билан гавжум. Радиодан дилрабо куй таралмоқда. Колхозчилар ошпаз хола елиб-югуриб тайёрлаган мазали овқатни тановул қилиб бўлгач, устидан аччиқ чой ичиб ўтиришибди. Шу вақт бригада сиёсий ахборотчиси Тўлаган ака Бобоев келиб қолди. У колхозчилар билан илиқ сўрашди. Кейин КПСС Марказий Комитетининг «Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллиги» ҳақидаги Тезислари тўғрисида суҳбат ўтказди, халқаро аҳвол темасида берилган саволларга жавоб берди, колхоз аъзолари олдида турган вазифалар ҳақида гапирди. Шундан сўнг бригада бошлиғи Рихсибой Қулмуҳамедов сўз олди:

— Биз бригададаги ички имкониятларни ҳисоблаб чиқдик,— деди бригадир. — Эртаги экинлардан бўшаган ерга пландан ташқари кечки экин эксак бўларкан. Бунинг эвазига ўз зиммамиздаги мажбуриятга қўшимча 120 тонна маҳсулот бера оламиз. Бу бизнинг Октябрь байрамига туҳфамиз бўлади.

Бу фикрни колхозчилар бир овоздан маъқуллашди.

Колхознинг бошқа бригадаларида ҳам ана шундай ташаббус бошланди. Натижада колхоз бўйича 94 гектар майдон ўзлаштириб, пландан ташқари экин экилди, мажбуриятга қўшимча 1500 тонна сабзавот, картошка маҳсулотларини давлатга топшириш мумкинлиги аниқланди.

Калинин районидаги Собир Раҳимов номли колхоз меҳнаткашлари Улуғ Октябрнинг юбилейи шарафига ана шундай қўшимча мажбурият олиб меҳнат қилишмоқда. Бундай ташаббусни кенг ёйишда колхоз сиёсий ахборотчиларининг ҳиссаси ҳам катта бўлаётир. Хўжалик партия комитети томонидан жойларга бириктилган 18 сиёсий ахборотчи тушунтириш ва ташвиқот ишини яхшилашда самарали роль ўйнаяпти.

Ҳозирги кун талаби коммунистик жамият кишисини тарбиялаш учун сиёсий-оммавий, тарбиявий ишни намунали ташкил қилиш, лекция пропагандасидан аниқ мақсадни кўзлаб фойдаланишни тақозо қилади. Районимизда ҳозир меҳнаткашлар ўртасида 1015 агитатор, 1380 сиёсий ташкилотчи ташвиқот ва тарбиявий ишлар олиб бормоқда. Агитаторлар клуб, чойхона, цех, касалхона, ошхона, колхоз ва совхозларда лекциялар ўқимоқдалар. Уларнинг орасида ўқитувчилар, врачлар, инженерлар, қишлоқ хўжалик мутахассислари ва бошқа касбдаги кишилар бўлиб, ўқилаётган лекцияларнинг тематикаси ранг-барангдир.

Сиёсий ташкилотчилар зиммасида эса хонадонларда аҳоли ўртасида сиёсий-тарбиявий иш олиб бориш вазифаси туради. Улар оиланинг тинч-тотувлиги, болалар тарбияси, турмуш маданияти, эскилик сарқитларига қарши кураш, янгича урф-одатлар масалалари билан қизиқадилар.

Эндиликда сиёсий ташкилотчилар ва агитаторлар сафига сиёсий ахборотчилар қўшилди. Шу кунларда районимиздаги колхоз-совхоз, корхона ва ташкилотларда 450 сиёсий ахборотчи тушунтириш-ташвиқот ишлари олиб бормоқда. Улар асосан ана шу хўжалик ёки корхонада ишлайдиган, кўпчилик ўртасида ҳурматга сазовор бўлган, сиёсий билими ўткир коммунистлардан бўлиб, партия ташкилоти томонидан жойларга бириктилгандир. Ҳозирги вақтда сиёсий ахборотчилар меҳнаткашлар ўртасида КПСС Марказий Комитетининг «Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллиги» Тезисларини тушунтириш соҳасида самарали иш олиб бормоқдалар. Собир Раҳимов номли колхоздан А. Маъмуров, Т. Бобоев, «Қорасув» совхозидан М. Ёқубова, И. Эргашев, Калинин колхозидан Д. Каримов, М. Содиқов, «Тошкент» совхозидан К. Мирзаев, М. Халилова, Ильич номли колхоздан Р. Азимов, О. Орипов каби сиёсий ахборотчиларнинг олиб бораётган ишлари диққатга сазовордир. Улар суҳбат темаси бўйича чуқур тайёрланадилар, сўнгра меҳнаткашларга содда, мазмунли қилиб тушунтириб берадилар.

Шонли Октябрнинг 50 йиллик юбилейи нишонланадиган йилда районимиз меҳнаткашлари аҳолига мўл-кўл сабзавот, картошка, мева, полиз, гўшт, сут ва бошқа маҳсулотлар етказиб беришдек шарафли вазифани бажариш учун астойдил курашаётган экан, бу ишда ташвиқотчи сиёсий ахборотчиларимиз ҳам ўз улушларини қўшишга ҳаракат қилмоқдалар.

Н. САЪДУЛЛАЕВ,
Калинин район партия комитетининг инспектори.

ТЕЖАМКОРЛИК САМАРАСИ

Бутун республикамиздаги каби бизнинг районда ҳам иқтисод қилиш ва тежамкорлик юзасидан бошланган кўрик кизғин давом этмоқда. Бу муҳим кампанияни ташкил этиш, унга иложи борича кўпроқ меҳнаткашларни жалб қилишда жойларда тузилган кўрик комиссиялари катта иш қилмоқдалар. Ҳозир районда 80 га яқин кўрик комиссияси иш олиб бораяпти. Бу комиссияларга бирлашган 600 га яқин ишчилар ва деҳқонлар, инженерлар ва агрономлар, партия ва совет ходимлари активлик кўрсатмоқдалар.

Материаллардан тежаб-тергаб фойдаланиш борасида қатор коллективлар яхши натижаларни қўлга киритяптилар. Шу йилнинг биринчи ярмида колхоз ва совхозлар, саноат корхоналари ва ташкилотларида материал ва хомашёни иқтисод қилишга қаратилган юздан ортиқ таклиф тушди. Уларнинг аксарияти ишлаб чиқаришга жорий қилинди. Натижада қатор хўжаликларда меҳнат унумдорлиги ошди, маҳсулот таннархи арзонлашди, меҳнаткашларга маданий-маиший хизмат кўрсатиш яхшиланди. Маъмурий бошқарув аппаратларда штатли ходимлар сони камайди.

Айниқса Жумабозор луб заводи коллективи амалга ошираётган тадбирлар эътиборга сазовордир. Ҳар ишда тежамкорликка эришиш завод ишчиларининг кундалик шиори бўлиб қолган. Бу хайрли кампанияда ишчи-хизматчиларнинг кўпчилиги фаол иштирок этмоқда. Улар тежамкорликка қаратилган таклифлар билан чиқмоқдалар. Шу йилнинг биринчи ярмида амалга оширилган тадбирлар туфайли йил давомида 5 минг сўмликдан кўпроқ маблағ тежалади.

Райондаги ихтисослашган устахонада тузилган кўрик комиссияси аъзолари фойдаланилмаётган резервларни аниқлаш ва уларни ишга солиш йўлида тиним билмаяптилар. Уларнинг яқиндан кўрсатган ёрдами билан 13 таклиф амалга оширилди. Бунинг эвазига ҳар йили 19 минг сўмлик материал ва хомашё тежаб қолинади.

Район колхозларида ҳам тежамкорлик соҳасида бир қатор ишлар қилинаяпти. Свердлов номли колхоз механизаторлари ярим йил ичида қатор рационализаторлик таклифлари билан чиқдилар ва уларни амалга оширишди. Натижада ҳар йили 19,5 минг сўмлик иқтисодий фойда олиш имкони туғилди. Новаторлар «ГРХ-4» культиваторини минерал ўғитлар сепишга мослаштирдилар. Шу туфайли 9 ишчи кучи тежалди. Колхознинг бош агрономи ўртоқ Пак Сувсаннинг ташаббуси билан трактор тележкаси юк туширишга мослаштирилди. Бу юк тушириш ишларининг механизация даражасини оширди. Илгари бу операцияни бажаришда банд бўлган уч кишини энди бошқа участкаларга ўтказиш имкони туғилди. «Ленинский путь» қишлоқ хўжалиги артели тежамкорлари ҳам яхши ташаббус кўрсатишаяпти. Ёнилғи ва мойларни қуйиш процесси механизациялашди бу ерда. Шу туфайли йил бошидан бери 400 сўмга яқин маблағ иқтисод қилинди. Автомашина ва трактор эҳтиёт қисмларидан 688 сўмлик тежалди. Карл Маркс номли колхоз ва бошқа хўжаликларда ҳам маблағларни тежаб-тергаб сарфлаш яхши йўлга қўйилган, хўжасизликка эса хотима берилган.

Шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, райондаги қатор хўжаликларда тежамкорликка етарлича эътибор берилмаяпти. Масалан, «Политотдел», «Правда» «Коммуна», «Гулистон» колхозларида шундай аҳволни кўриш мумкин. Бу хўжаликларда ташкил этилган кўрик комиссияларининг фаолияти жуда ҳам қониқарсиз. Шунинг учун ҳам уларда ярим йил давомида тежамкорлик юзасидан бирорта ҳам таклиф тушмаган. Айни пайтда айрим ташкилотларда ошиқча харажатларга йўл қўйилмоқда. Район матлубот жамияти шу йилнинг биринчи ярмида 9,5 минг сўм, район колхозлараро қурилиш ташкилоти минг сўм, район маиший хизмат кўрсатиш комбинати 1942 сўм, автобаза эса 657 сўм маблағни ортиқча сарфлаган.

Тежамкорлик юзасидан бошланган кўрикнинг жуда катта иқтисодий ва тарбиявий аҳамиятга эга эканлиги ҳаммага маълум. Лекин шунга қарамай райондаги айрим хўжаликлар ва ташкилотларда бу муҳим масалага етарли эътибор берилмаётганлиги кишини таажжублантиради. Бундай ўзибўларчилик кайфиятига қанча тез хотима берилса шунча яхши бўлур эди. Чунки тежамли ишлашдан ҳамма — давлат ҳам, коллектив ва ҳар бир меҳнаткаш ҳам фақат манфаат кўради, холос. Вазифа — кўрик комиссиялари фаолиятини ҳар томонлама жонлантириб юборишдан, бу муҳим кампаниянинг оммавийлигини таъминлашдан иборат.

А. РАҲИМБЕРДИЕВ,
Юқори Чирчиқ райони.

ОКТЯБРГА СОВҒАМИЗ

Трестимиз коллективи иккинчи квартал социалистик мусобақасида биринчи ўринни эгаллаб, объектларни фойдаланишга топшириш планини 102 процентдан ошириб бажарган эди. Айниқса 227-УНР бинокорларининг ютуғи кишини қувонтиради. Улар бу кварталда яна бир 45 хонали бинони фойдаланишга топширадилар.

Совет ҳокимиятининг ярим асрлик юбилейи шарафига қурувчиларимиз ўзаро мусобақани кундан-кунга кучайтирмоқдалар. Материалларни иқтисод қилиш учун курашиб ҳозиргача давлатга кўзда тутилганидан 51 минг сўм кўп фойда келтирилди. Бунда ветеран қурувчи В. Оқмуллаев раҳбарлик қилаётган монтажчилар коммунистик меҳнат бригадасининг хизмати катта бўлмоқда. Одил Мирсаидов Жавод Халилов, Карим Иброҳимов сингари монтажчилар ва Фавзи Иброҳимов, Геннадий Шегай каби газ пайвандчилар кунлик топшириқни 150 – 180 процентдан адо этиб, мусобақада пешқадамлик қилмоқдалар. Бригада иши бир меёрда, сифатли бораётганлиги билан диққатга сазовордир.

Мусобақадош 228-УНР бинокорлари бунёд этаётган кўркам бинолар ҳам Чирчиқ шаҳрининг ҳуснига ҳусн қўшмоқда. Металлурглар саройини, ўнлаб турар-жой ва кўп қаватли гўзал мактаб биноларини қуришда бошқарма коллективининг жуда катта ҳиссаси бор. Ф. Ражаматов, Н. Шепилов каби ўртоқлар бошчилик қилаётган коммунистик меҳнат бригадаси аъзолари бу бошқарманинг фахри саналади.

Биз, қурувчилар халқимизга гўзал ва пишиқ бинолар бунёд этишга даъват этилганмиз. Ана шу юксак бурч янги марраларга чорламоқда.

М. ҒОЗИЕВ,
Чирчиқ шаҳридаги 160-қурилиш трестининг газ пайвандчиси.

БЕШЙИЛЛИК ЗАРБДОРЛАРИ

БРИГАДИР

Шундай кишилар борки, улар одамлар орасида ёруғ юлдуздек яққол кўзга ташланиб турадилар. Низом Ғозиқулов ҳам шундай кишиларнинг биридир.

Деҳқон оиласидан чиққан Низомни шонли Октябрь вояга етказди. У қишлоқдан Оҳангарон шаҳридаги билим юртига ўқишга келганида ҳали ёшгина йигит эди. Йиллар ўтиб, ўтмиш унинг кўз ўнгида ёрқин ҳотира бўлиб қолди. Биринчи устозини алоҳида самимият билан эслайди у.

Устозини «мастер Хорошилов» деб аташарди. Устози ўз фарзандидек Низомга уйидан жой берди. Ноқулайлиги шу эдики, Низомжон рус тилини деярли билмасди. Устозининг хотини, уч ўғли ва қизи рус тилини ўрганишда унга ёрдам беришди.

Ҳа, Низомнинг қобилияти қурилиш майдонларида қанот ёзди. Мана 15 йилдирки у қурилиш бригадири. Энг қийин участкаларда Низом бошлиқ комплекс бригада аъзолари актив иш олиб бордилар. Улар иштирокида қурилган мис-саралаш, қўрғошин-рух фабрикалари эндиликда бутун шаҳарнинг кўрки бўлиб қолди. Партия ва ҳукуматимиз забардаст бригадирнинг меҳнатларини муносиб тақдирлаб, кўксига Ленин ордени ва «Ўроқ ва Болға» Олтин юлдузи тақиб қўйди.

...Тошкент бошига катта бахтсизлик тушди. Мамлакатимизнинг ҳамма бурчагидан ёрдам қўллари чўзилди. Ғозиқулов бригадаси ҳам ватанпарварлик ҳаракатидан четда қолмади. Уларга қисқа муддатда ғишт заводи барпо этиш топширилган эди. 26 ойда Олмалиқда йилига 25 миллион дона ғишт ишлаб чиқарувчи завод қад кўтарди. Тошкентга тезликда бир неча миллионлаб пишиқ ғишт юборилди. Диққатга сазовор жойи шуки, ана шу ғиштлар чунончи Украинадан келтирилса, ҳар минг донаси 109 сўм, Олмалиқдан келтирилганда эса 24 сўмга тушар экан!

Низомжон шулар ҳақида ҳикоя қиларкан, яқинда қолоқ бригадага ўтганлигини гапириб қолди. Ж. Борисов раҳбарлик қилган бу бригада анча издан чиқиб қолган эди. Ғозиқулов дастлаб катта қийинчиликка учради. Баъзи «эркатой» қурувчилар билан орани очиқ қилиб олишга тўғри келди. Оғир—вазмин Низомжон ғамхўрлик қилиш билан бирга талабчанликни ҳам асло бўшаштирмади. Бригада ишлари тезда юришиб кетди. Мана, ҳозир ўшанга беш ой бўлди. Бригада аъзолари шу кунларда 14-автобаза қурилишида қатнашмоқда. Уни 4-кварталда қуриб битказишга ҳаракат қилиняпти. Моҳир бригадир қайноқ меҳнат қучоғида.

Вақт олға ошиқади. Лекин ўтган йилларга тез-тез назар ташлаб туриш Низомжонга одат бўлиб қолган. Бахт ва шодлик келтирган, моҳир бинокор қилиб етиштирган ўша йиллар! Келажаги эса ундан ҳам ёрқин ва бахтли бўлишига ишончимиз комил.

Э. КОХАН,
Олмалиқ шаҳри.

СОВЕТ ШАРҚИНИНГ МУКАММАЛ ТАРИХИ

Тошкент «Фан» нашриёти «Ўрта Осиё ва Қозоғистонда Совет ҳокимиятининг ғалабаси» номли катта илмий асарни нашр этди. Бу асарни академик И. И. Минц бошчилигидаги авторларнинг катта бир коллективи яратди. СССР Фанлар академияси илмий кенгашининг «Улуғ Октябрь социалистик революцияси» комплекс проблемаси соҳасида иш олиб борувчи махсус секцияси асарни босмага тайёрлади.

Ўзбекистон телеграф агентлигининг мухбири Г. Липшиц илмий кенгашнинг Ўрта Осиё ва Қозоғистон секцияси раиси, китоб бош редакторининг ўринбосари профессор Х. Ш. Иноятов билан учрашди ва ана шу юбилей нашрининг хусусиятлари тўғрисида сўзлаб беришни ундан илтимос қилди.

— Китоб қандай яратилди?

Аввало, деди Х. Ш. Иноятов, тадқиқотнинг муҳим аҳамиятга эга эканлиги ва актуаллигини таъкидлаб ўтишни истар эдим. Бунга ишонч ҳосил қилмоқ учун КПСС Марказий Комитетининг Улуғ Октябрь 50 йиллигига бағишланган тезисларида Улуғ Октябрнинг ўтмишда қолоқ бўлган халқлар учун жаҳоншумул-тарихий аҳамиятига берилган юксак баҳони эслатиб ўтиш кифоядир.

Октябрь революцияси, социализм қурилиши ўтмишда қолоқ бўлган халқларни мустақил тарихий ижод йўлига отлантирди, бу халқларнинг баъзилари эса, қирилиб кетишдан халос қилинди. Улар социализм қурилиши жараёнида ўз давлатларига эга бўлдилар, иқтисодий ва маданий қолоқликка барҳам бердилар, хўжалик ва маданиятнинг юксак социалистик формаларидан баҳраманд бўлдилар. Бу ғалаба шу жиҳатдан ҳам ғоят муҳимки, революциядан илгари феодал ва ҳатто патриархал — уруғчилик тузуми босқичида бўлган халқлар капитализмни четлаб ўтиб, социализмга келдилар.

Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон меҳнаткашлари, хусусан ёшлар ўзларига бахтли ҳаёт бағишлаган мўъжиза қандай содир бўлганлигини билишни, босиб ўтилган йўл тўғрисида чуқур фикр юритишни истайдилар. Бу табиий бир ҳол. Ана шу истак, аввало, биз, тарихчилардан Ўрта Осиё республикаларида ва Қозоғистонда Совет ҳокимиятининг ғалабаси тўғрисида буюк асар яратишга киришишни талаб қилди.

Туркистонда революцион воқеаларнинг боришини чуқурроқ тушуниб билиб олиш ва умумлаштириш йўлида биринчи марта йигирманчи ва ўттизинчи йиллардаёқ ҳаракат қилиб кўрилган эди. Эллигинчи йилларда жиддий монографик тадқиқотлар пайдо бўлди. Аммо шундай бўлса ҳам Октябрь революцияси проблемаси янада чуқурроқ ўрганиш ва ёритишни талаб этар эди. Жумладан, Ўрта Осиё ва Қозоғистонда Улуғ Октябрнинг ғалабасига замин тайёрлаган социал-иқтисодий шароитларни, Совет ҳокимиятини ўрнатиш ва мустаҳкамлаш учун кураш даврида миллий ҳаракатларнинг ролини, масалан, мусулмон депутатлари советлари каби оммавий ташкилотларнинг ролини тўларок ва ёрқинроқ кўрсатиб бериш керак эди. Октябрь арафасида аграр масала, революциянинг етилиши ва амалга оширилишининг ўзига хос хусусиятлари каби бошқа муҳим проблемаларни ҳам ҳал этиш лозим эди.

СССР Фанлар академиясининг «Улуғ Октябрь социалистик революцияси» комплекс проблемаси билан шуғулланувчи илмий кенгаши буларнинг ҳаммасини эътиборга олиб, Ўрта Осиё ва Қозоғистонда Улуғ Октябрнинг ғалабасига махсус асар бағишлашга қарор қилди. Илмий кенгашнинг Ўрта Осиё секцияси тузилди.

1962 йил апрель ойида эса авторлар коллективи белгиланди. Ўрта Осиёдаги барча республикалар ва Қозоғистоннинг етакчи тарихчилари авторлар составига киритилди. Академик И. И. Минц бошчилигидаги комплекс проблема илмий кенгаши, СССР Фанлар академиясининг академик Е. М. Жуков бошчилигидаги тарих бўлими бюроси бизнинг секциямизга ва бутун авторлар коллективига доим ёрдам бериб турди.

Авторлар коллективи қисқа вақт ичида томнинг қўлёзмасини тайёрлади. Бу қўлёзма 1965 йилнинг ноябрь ойида ҳар бир республикадаги тарихчиларнинг тор доирасидагина эмас, балки Тошкент жамоатчилиги вакилларининг иштирокида барча республикалар, Москва ва Ленинград мутахассислари форумида ҳам муҳокама қилинди. Авторлар қимматли маслаҳатлар олишиб, яна зўр ғайрат билан ишга киришдилар. Ўзбекистон Фанлар академияси тарих ва археология институти Октябрь революцияси ва гражданлар уруши тарихи секторининг коллективи айниқса кўп иш қилди.

Умумий проблемалар доирасида бешта катта том нашр этиш кўзда тутилади. Бизнинг томимиз бошқа

ЮБИЛЕЙ КИТОБЛАРИ

ҳамма томлардан олдин тайёрланди. Украина, Белоруссия, Болтиқ бўйи республикалари ва Закавказье республикалари тарихига доир китоблар тайёрланмоқда.

— Янги асар нимадан иборат?

Китоб 56,5 босма лист ҳажмида бўлиб, олти бобдан иборат. Китобда Ўрта Осиё ва Қозоғистонда пролетар революциясига замин тайёрлаган социал-иқтисодий ва сиёсий шароитлар очиб берилади, февраль революциясидан кейинги вазият, февралдан октябргача ўтган давр ичидаги революцион ҳаракат кўрсатиб берилади. Тўртинчи ва бешинчи боблар китобнинг негизини ташкил этади. Бу бобларда Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон территориясида Совет ҳокимиятини ўрнатиш, Советлар ҳокимиятини мустаҳкамлаш учун кураш, Хева ва Бухорода халқ революцияларининг ғалабаси масалалари қараб чиқилади.

Илгари Октябрь тарихини баён қилувчи тарихчилар воқеаларни ёритиш ва шу билан бирга айрим республикалар доирасида бўлган воқеаларни ёритишга катта эътибор берганликлари сир эмас. Янги китобнинг авторлари бутун Ўрта Осиё ва Қозоғистон территориясидаги воқеаларни ёритишга, революциянинг тарихий заминларини чуқур очиб беришга муваффақ бўлдилар.

Китоб историографик муқаддима билан бошланади. Бунда шу проблемага доир барча асосий асарлар чуқур таҳлил этилди, даврларга бўлиб илмий жиҳатдан асослаб берилди. Бундай асар ҳақиқатан ҳам катта аҳамиятга эгадир. Бутун асарни аввалги тадқиқотларнинг янги, янада юксак савиядаги синтези дейиш мумкин. Авторлар коллективи китобнинг кўп масалаларни ўз ичига олиши, кўп проблемаларни янгича қўйиш, илмий-назарий савиясининг юксаклиги, тилининг равонлиги ва яхши безалиши жиҳатидан бундан илгари чиқарилган ҳамма асарлардан фарқ қилишига эришди. Менинг фикримча, китобда шакл ва мазмуннинг бирлигига эришилган.

Китобда қардош халқларимизнинг уч революцияда (Туркистон, Хева ва Бухорода) қатнашганлиги акс эттирилдики, бу нарса диққатга сазовордир. Бундай иш илгари қилинмаган эди.

— Китобда қандай янги материаллардан фойдаланилди?

Бундай материаллар жуда кўп. Бу материаллар марказий ва маҳаллий партия ҳамда давлат архивларининг ҳужжатларидан, ҳужжатли тўпламлардан, турли адабиётлардан, шу жумладан, революцион воқеалар актив қатнашчиларининг хотиралари ва бошқа ҳужжатлардан иборат.

— Китобда қандай янги қоидалар ва умумлаштирмалар бор?

Бу қоидаларнинг баъзилари тўғрисида, дейди Х. Ш. Иноятов, суҳбатнинг бошида гапириб ўтган эдим. Бу, биринчидан, социал-иқтисодий ва сиёсий заминлар тўғрисидаги қоидадир. Ўрта Осиё ва Қозоғистоннинг тарихий тараққиёти жуда орқада қолганлигига қарамай, буларда социалистик революция учун чуқур ички заминлар мавжуд бўлганлиги китобда кўрсатиб берилган.

Бу қоиданинг муҳимлиги шу билан белгиланадики, у тарихни буржуача сохталаштирувчиларнинг Туркистонда зарур социал-иқтисодий ва сиёсий заминлар гўё бўлмаганлиги орқасида революция учун шароит етилмаган эди ва шу сабабли туб аҳоли революцияда қатнашмади, бу ерга революция Петрограддан «экспорт қилинди», деган даъволарини бутунлай рад этади.

Китобда келтирилган жуда кўп ҳужжатли материаллар маҳаллий большевистик ташкилотларнинг Марказий Комитет раҳбарлигида уч оқимни—ишчилар синфининг социализм учун курашини, деҳқонларнинг ер учун курашини, маҳаллий меҳнаткашларнинг миллий озодлик учун курашини бирга қўшиб олиб бора олганликларини яққол исбот қилади.

Туркистон ўлкасида ва даштлик ўлкада бўлган революцион воқеаларни қараб чиқиш билан бир қаторда, китобда Улуғ Октябрнинг Хева ва Бухорода революцион ҳаракат ҳамда миллий озодлик ҳаракатининг ўсишига кўрсатган таъсирини баён қилишга, меҳнаткашларнинг феодал зулмини ағдариб ташлаш ва Совет ҳокимиятини ўрнатиш йўлидаги курашини ёритишга кўп ўрин берилган.

Янги асарда социалистик экономика асосларини вужудга келтириш, ер масаласини ҳал этиш, социалистик маданият қурилишидаги дастлабки қадамлар батафсил таҳлил этилган. Жойларда урушга барҳам бериш учун кураш ва Брест сулҳ шартномасини тузиш, биринчи контрреволюцион ўчоқларни бостириш, совет автономияси учун кураш, интернационалист солдатларнинг революциядаги иштироки каби масалалар ҳам ҳар томонлама ёритилади. Атоқли партия ва давлат раҳбарларининг, жумладан, Файзулла Хўжаев, Т. Рисқулов, Д. Манжара ва бошқаларнинг фаолияти ёритиб берилди.

Шундай қилиб, янги асарда ўзбек, қозоқ, тожик, туркман, қирғиз, қорақалпоқ меҳнаткашларининг рус ишчилар синфи бошчилигида, Коммунистик партия раҳбарлигида Туркистонда ва даштлик ўлкаларда чоризмни ҳамда муваққат ҳукумат ҳокимиятини ва Хевада, Бухорода феодал мустабидчилик тузумини ағдариб ташлаш учун олиб борган қаҳрамонона кураши жуда кўп ҳужжатли материаллар асосида кўрсатиб берилди. Китобда Ўрта Осиё ва Қозоғистонда революциянинг етилиши ва Совет ҳокимиятини ўрнатиш процессининг умумий қонуниятлари ва ўзига хос хусусиятлари таърифлаб берилди, шаҳар ва қишлоқдаги дастлабки революцион-демократик ва социалистик ўзгаришлар таҳлил этилди. Халқ оммасининг революциядаги ҳал қилувчи роли. В. И. Ленин бошчилигидаги Большевистик партиянинг раҳбарлиги ҳал қилувчи роль ўйнаганлиги тўғрисидаги фикр бу асар учун асос қилиб олинди.

Китоб В. И. Лениннинг «Қолоқ мамлакатлар илғор мамлакатлар пролетариатининг ёрдами билан совет тузумига ўта оладилар ва тараққиётнинг муайян босқичлари орқали капиталистик тараққиёт босқичини четлаб коммунизмга ўта оладилар» деган доҳиёна сўзларининг тўғри эканлигини конкрет материаллар асосида тасдиқлайди.

Шубҳа йўқки, янги илмий асар совет китобхонларидагина эмас, балки Ўрта Осиё ва Қозоғистон халқларининг революцион тажрибасини қадрлаётган чет эл китобхонларида ҳам катта қизиқиш туғдиради.

Тошкентдаги «Авторемдеталь» заводининг ремонт участкаси йиғувчиси Р. Максимова ишчилар ўртасидаги социалистик мусобақада пешқадамлик қилмоқда.

М. Нуриддинов фотолари.

ОЗАРБАЙЖОН АРМУҒОНИ

Озарбайжонликлар ҳам Чилонзор массивининг 24-кварталида мажбуриятдаги 35 минг квадрат метр турар-жой биноларини тез ва соз қуришга интилмоқдалар. Улар қўли билан бунёд этилаётган кўркам бинолар сони ой сайин кўпайиб бормоқда. Айниқса В. Коряковский раҳбарлигидаги дурадгорлар бригадаси иши диққатга сазовор. Сўнгги вақтда қад кўтарган иккита кўркам объектни ғоят қисқа муддатда қўлдан чиқариб беришди улар. Иван Исаев, Николай Пронин, Жалян Мусоелян сингари дурадгорлар ҳозир бутун коллективнинг фахри бўлиб қолди.

И. ОБЛАЁРОВ.

МАМЛАКАТЛАР ВА ҚИТЪАЛАРДА

МАЪЛУМОТЛАР МАҚОЛАЛАР ВОҚЕАЛАР

ЖАҲОН БИР ҲАФТА ИЧИДА

БУНДЕСВЕР КУН ТАРТИБИДА

АҚШ президенти Жонсон билан ГФР канцлери Кизингер ўртасида икки кун давом этган музокаралар 16 августда Вашингтонда тамом бўлди. Кизингер 1966 йил декабрида канцлерлик лавозимига ўтирганидан бери Қўшма Штатларга биринчи расмий визит билан борган эди.

Ядро қуролини тарқатмаслик тўғрисида режалаштирилаётган халқаро шартнома масаласи музокараларда муайян ўрин олди. Ғарбий Германия томони атом қуролини тасарруф қилишда қатнашиш тўғрисидаги даъволарини яна ўртага қўйди. НАТОни мустаҳкамлаш ва бундесверни «қайта тузиш» масалалари суҳбатдошларнинг диққат марказида турди.

Бундесверни «қайта тузиш» масаласи музокараларнинг кун тартибига тушиб қолганлиги асло бежиз эмас. Гап шундаки, бундесвер НАТОнинг асосий зарбдор кучи бўлиб турибди. Айни кейинги вақтларда Ғарбий Германияда бундесверни «қисқартириш» планлари хусусида қизғин тортишувлар бошланиб кетди. Бу эса Вашингтоннинг қутини учириб юборди. Лекин Бонн сизнинг оқ фотиҳангиз ва розилигингизсиз бундесверда ҳеч қандай ўзгариш бўлмайди, деб ўзининг катта шеригини дарҳол юпатиб қўйди.

Маълумки, Ғарбий Германияда кризис кўринишлари ва давлат хазинасига тушумларнинг камайиши, муносабати билан бюджетда жуда катта дефицит вужудга келди. Бу дефицитни қандай қилиб камайтириш проблемаси Германия Федератив Республикаси олдида кўндаланг бўлиб қолди. Бу жумбоқни ҳал қилмоқ учун асосан социал эҳтиёжларга қилинадиган харажатларни қисқартириб, аҳолидан олинаётган солиқларни кўпайтириш йўли тутилди, албатта. Ҳарбий ҳаражатларга келганда келгуси йилда бу харажатларни гўё «қамайтириш» мўлжалланаётганлиги ва бундесвер «қисқартирилиши» тўғрисида шовқин-сурон кўтарилди.

Боннда ишлаб чиқилган янги программада ҳарбий бюджетни аввалгидек кўпайтириш (бу йилги 18,1 миллиард маркадан 1971 йилда 22,8 миллиард маркага етказиш) кўзда тутилган. Лекин ҳарбий бюджетни кўпайтириш суръатлари бир мунча пасайиши муносабати билан Германия Федератив Республикаси ҳукумати ва юқори ҳарбий доираларида сўнгги вақтларда «янги ҳарбий концепция» муҳокама қилина бошлади. ДПА агентлигининг хабар беришича, шу концепцияга мувофиқ бундесвер асосан гражданин ходимлари ҳисобига «қисқартирилади». Бунинг устига Бонннинг планларида бундесвернинг муайян қўшинларига бириктиб қўйилган резервистларни машқларга ва ўқишга тағин ҳам кенгроқ жалб қилиш кўзда тутилган. Ғарбий Германия армиясининг кадрлар состави исталган пайтда ана шу резервистлар ҳисобига кенгайтирилиши мумкин.

Канцлернинг ўзи тушунтириб берган изоҳларида «янги концепция» «оддий қурол яроғларни энг кам қисқартиришни» ва Ғарбий Германия армиясини «қурол яроғларнинг замонавий турлари» билан энг кўп қуроллантиришни кўзлайди. Бу гапнинг маъноси шуки, деди бундесвер раҳбарларидан бири генерал Фон Кильманзега «бундесвернинг атом қуролини нишонга элтиб қўювчи воситалар билан қуролланган, замонавий уруш талабларига мос бўлиб тушадиган зарбдор қўшилмалари» тузилади.

Кизингер бундесверни «қайта тузиш» планларини ўзининг катта шеригига айтиб бериш учун шоша-пиша Вашингтонга борди. У, Вашингтондаги миллий матбуот клубида сўзлаган нутқида айтдики, Ғарбий Германия армиясини қайта тузиш юзасидан мўлжалланаётган чоралар уни заифлаштиришга олиб бормайди, балки аксинча «бундесверни кучайтиради». Германия Федератив Республикасининг ҳарбий бюджети, деди у, ўтмишда муттасил кўпайиб борган ва келгусида ҳам кўпайтирилаберади. Ҳамма нарса шундан далолат бермоқдаки, Вашингтондагилар Бонн канцлерининг изоҳларидан қаноат ҳосил қилганлар.

Жонсон билан Кизингер қабул қилган қўшма баёнотда, ҳар иккала шерик НАТОни мустаҳкамлаш хусусида бир битимга келдилар ва «умумий ҳарбий сиёсатни планлаштириш» бундан буён ҳам биргаликда қилинадиган куч-ғайратлар билан амалга оширилади, деб ғоят равшан қилиб айтилган. Шу тариқа Вашингтонда иккита энг агрессив империалистик давлатнинг ҳарбий ҳуқуқини янада мустаҳкамлаш тўғрисида қарор қабул қилинди, бутун шимолий Атлантика блоки бундан буён ҳам ана шу ўқ теварагида айлана бериши керак.

ВАШИНГТОННИНГ ЯНГИ ЖИНОИЙ ИШИ

Президент Жонсоннинг Вьетнам Демократик Республикасига қарши ваҳшиёна ҳужумлар вақтида Америка самолётлари бомбардимон қилаётган объектлар сонини кенгайтириш тўғрисида яқинда қабул қилган қарори бутун дунёда Вьетнамдаги урушни кенгайтиришдан иборат бемаъни сиёсатни ўтказиш йўлида яна бир хатарли қадам, деб баҳоланди.

Англияда чиқадиган «Сан» газетасининг фикрича, оқ уйнинг қарори шундан далолат бериб турибдики, АҚШ «Вьетнам уруши ботқоғига тобора чуқурроқ ботиб кетмоқда». Ғарбий Германияда чиқадиган «Нойе рейн-цайтунг» газетасининг таъкидлаб ёзишича, Вьетнам Демократик Республикасини бомбардимон қилишни кенгайтириш аввало Шимолий Вьетнамнинг граждан аҳолисига қарши қаратилган бўлиб, «Вьетнам халқининг қаршилик кўрсатишга қилган аҳд паймонини ўт ва напалм шиддати билан бўшаштириш» мақсадини кўзлайди.

Кўпгина чет эл газеталари АҚШнинг қандайдир ҳарбий муваффақияти қилиб кўрсатиладиган бирор нарсага ҳар қандай қилиб бўлса ҳам эришишга уриниб кўришни Вашингтонда қабул қилинган қарорнинг иккинчи бир мақсади деб билмоқдалар. Газеталар «президент Жонсоннинг обрўси сезиларли даражада пасайиб қолганлигини» ёзмоқдалар. Кореядаги урушдан сўнг «Оқ уй сиёсатининг тарафдорлари ҳеч қачон бу қадар камайиб кетмаган эди». Франс Пресс агентлиги мухбирининг таъкидлашича, АҚШ жамоатчилиги фикрини билиш учун яқинда ўтказилган савол-жавоб ана шуни кўрсатди.

Чет эл матбуоти баъзи органларининг фикрига қараганда, Вьетнам Демократик Республикасини бомбардимон қилишни кенгайтиришдан кузатилган яна бир мақсад Жанубий Вьетнамда «давом этаётган сиёсий чигаллик»дан жамоатчиликнинг фикрини чалғитишдир. Жанубий Вьетнамда 3 сентябрга тайинланган сайлов арафасида турли-туман гуруҳлар ўртасида ҳокимият учун чинакам муштлашув бўлмоқда.

Президент Жонсоннинг қарори ҳатто АҚШнинг ўзида ҳам ва иттифоқчиларининг орасида ҳам салбий назар билан кутиб олинди.

Америка сенатидаги ташқи ишлар комиссиясининг раиси Фулбрайт Вьетнам Демократик Республикасини бомбардимон қилишни кучайтириш «аҳмоқона ва хатарли қадам» бўлади, деб айтди. Бошқа бир қанча нуфузли сенаторлар ҳам Шимолий Вьетнамни бомбардимон қилиш миқёслари кенгайтирилишига қарши гапларни айтдилар. Англия парламентининг кўпгина лейборист аъзолари Вашингтоннинг Вьетнамдаги авантюрасини қўллаб-қувватлашдан Лондон ўзини четга олсин деб талаб қилмоқдалар, лейбористларнинг ўз сўзлари билан айтганда, бу авантюра Вьетнамда «ҳарбий муваффақиятга эришишдан иборат хомҳаёл негизига қурилган». «Шимолий Вьетнамни бомбардимон қилишни кучайтириш деб ёзди Ғарбий Германияда чиқадиган ҳафталик «Шпигель» газетаси,— Қўшма Штатларга ғалаба келтира олмайди. Бундай қилиш бутун инсониятнинг қаҳр-ғазабини кучайтиради, холос».

КОНГОДА КЕСКИНЛИК ДАВОМ ЭТМОҚДА

Гарчи Конго (Киншаса) миллий армиясининг кучлари чет эллик ёлланган шайкалар вужудга келтирган бевосита хавф-хатарни бартараф қилган бўлсалар ҳам, мамлакатдаги кескин аҳвол ҳали ҳам сақланиб турибди. Ёлланганлар ва улар томонига ўтган Катанга жандармларининг бир неча отрядлари (бу отрядлар ўз қабиладоши Чомбега содиқ бўлиб қолганлар) ҳозир Конгонинг шарқидаги Руанда чегараси яқинидаги Букаву шаҳрида уя қуриб олдилар. У ерда белгиялик Шрамм раҳбарлигидаги ёлланганлар паноҳида Чомбенинг издошлари қандайдир «ижтимоий нажод ҳукумати» тузилганлигини эълон қилдилар. Миллий армиядан қочиб кетган полковник Монга бошчилигидаги ана шу сохта «ҳукумат» сурбетлик билан Мобутунинг ҳозирги марказий ҳукумати истеъфо беришини, Чомбе устидан суд терговини тўхтатишни ва ҳатто уни янги ҳукумат составига киритишни талаб қилди. Худди кутилганидек, Конго ҳукумати бундай дўқ-пўписани рад қилиб ҳукумат ҳечқачон «гангстрлар билан бирон музокаралар олиб бориш даражасигача тушмайди», деб айтди.

Конго ҳукумати ғарб матбуотини Конгога тазйиқ ўтказиш мақсадида «Шрамм билан унинг гумаштаҳаларини атайин кўкларга кўтариб мақташда» айбламоқда. Англиянинг Рейтер информация агентлиги бўлими ёлланганлар қилган «шижоатлар»ни зўр бериб кўпиртириб ёзганлиги муносабати билан унга Конго территориясидаги фаолиятини тўхтатиш буюрилди.

Кейинги вақтларда ғарбдаги баъзи бир мамлакатларда Конго халқининг хоини, Конго маъмурлари томонидан сиртдан ўлим жазосига ҳукм қилинган ва ҳозир Жазоирда қамалиб ётган Чомбени сақлаб қолишга уриниб кўрилмоқда. «Нью-Йорк таймс» газетасининг хабар беришича, «конгресснинг консерватив аъзолари, АҚШдаги диний ва савдо саноат группалари Чомбенинг ҳаётини сақлаб қолиш учун давлат департаменти ошкора ё махфий тарзда аралашмаса бўлмайди, деб давлат департаментини зўр бериб шундай қилишга қистамоқдалар». Масалан, сенатор Додд АҚШнинг Чомбе олдида «маънавий мажбурияти» бор, деган гапни ўз талабига асос қилиб келтирмоқда. Ғарб матбуотида тажрибали ёлланганлардан иборат диверсион отряд махфий равишда тайёргарлик кўраётганлиги, ана шу ёлланганлар «Чомбени ўғирлаб келишга» уриниб кўражаклари тўғрисида жуда кўп хабарлар пайдо бўлди.

Сўнгги хабарга қараганда Букавуни ўзларининг таянч истеҳкомига айлантириб олган ёлланган аскарлар билан Конго миллий армияси бўлинмалари ўртасида шаҳар атрофида қуролли тўқнашувлар бўлиб ўтмоқда. Бир неча юз ёлланган аскарлар мустақил мамлакат территориясида ўзларининг безорилик ишларини қилишга муваффақ бўлганликларининг ўзи уларни баъзи бир чет эл давлатлари қўллаб-қувватлаётганлигидан дарак беради. Конгода жаҳон империализмининг макрли ҳийла-найрангларига самаралироқ қарши турадиган ягона ватанпарварлик фронтининг йўқлиги ҳам таъсир қилмоқда.

А. РАЧКОВ,
А. ХАРЬКОВ,
В. КУЗНЕЦОВ.
(ТАСС).

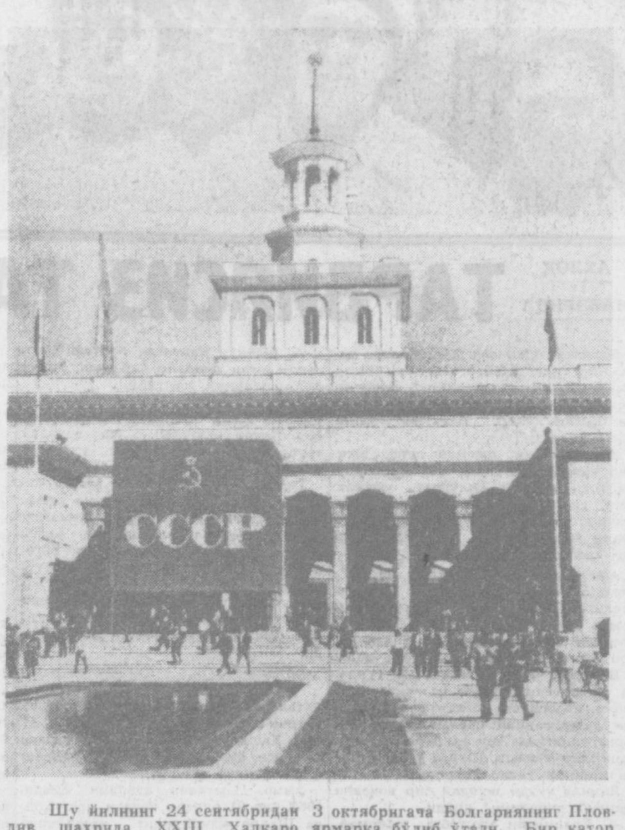

Шу йилнинг 24 сентябридан 3 октябригача Болгариянинг Пловдив шаҳрида XXIII Халқаро ярмарка бўлиб ўтади. Бир қатор мамлакатлар орасида бу ярмаркада Совет Иттифоқи ҳам қатнашади. Суратда: ярмарка территориясидан ўрин олган совет павильони.

ТАСС фотохроникаси.

СОВЕТ ҚИЗИЛ КРЕСТИНИНГ ЁРДАМИ

СССР Қизил крести ва қизил ярим ой жамиятлари союзи ижроия комитетининг раиси Г. А. Митерев Туркия қизил ярим ой жамиятининг бош раиси Мехмет Нумерга телеграмма юборди.

Адапазари районидаги зилзиладан зарар кўрган Туркия аҳолисининг аҳволини енгиллатиш истаги билан, дейилади телеграммада Совет Қизил крести яқин кунларда дори-дармонлар ва боғлаш воситалари, озиқ овқат маҳсулотлари, газламалар ва кўрпадан иборат бир туркум молларни Туркия жамиятига юборишга қарор қилди. (ТАСС).

ОЗОДЛИК КУНИ ШАРАФИГА

Шу кунларда Руминияда миллий байрам — мамлакат фашистлар зулмидан озод қилинган куннинг 23 йиллиги шарафига меҳнат мусобақасининг якунлари чиқарилмоқда. Ана шу шонли воқеа шарафига 23 август номи билан аталган Бухарест машинасозлик заводининг коллективи маҳсулотни реализация қилиш планини 178,3 миллион лейлик ошириб бажарди, қўшимча суратда юз минглаб лей тежаб қолди.

Корхона тарихи Руминияда рўй берган ўзгаришлар учун характерлидир. Завод ҳозирги вақтда тепловозлар, темир йўл вагонлари, металлургия ва химия саноати учун ускуналар ишлаб чиқармоқда. Фақат ўтган олти йил ичида заводнинг ялпи маҳсулоти икки баравар кўпайди, меҳнат унумдорлиги тахминан 70 процент ошди.

НИКАРАГУАДА ДЕҲҚОНЛАР ТАЪҚИБ ҚИЛИНМОҚДА

САН-ХОСЕ, (ТАСС). Никарагуа пойтахти Манагуа шаҳридан олинган хабарларга кўра, мамлакатнинг миллий гвардияси «Сандино номидаги миллий озодлик фронти» ватанпарварлик ҳаракатига мансуб бўлишда шубҳа қилинаётган деҳқонларга қарши жазо операцияларини бошлаб юборди. Полковник Хенние бошчилик қилаётган жазо отрядлари ҳозиргача юздан кўпроқ деҳқонни қамоққа олдилар.

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА ГДРНИНГ ЭЛЕКТРОН АППАРАТЛАРИ

Германия Демократик Республикаси 1966 йилда 275 мингдан кўпроқ ҳисоблаш-санаш машиналарини экспорт қилди. Республиканинг электрон ва электромеханика аппаратлари жаҳоннинг 80 мамлакатига етказиб берилмоқда.

Совет Иттифоқи ГДРдан ҳисоблаш-санаш аппаратларини ҳаммадан кўп сотиб олмоқда. Совет Иттифоқининг буюртмаси билан 7 мингтадан кўпроқ ҳисоблаш-санаш автоматлари етказиб берилди. 1970 йилгача СССРга қиймати 600 миллион маркдан кўпроқ ҳисоблаш-санаш аппаратлари юборилади.

ОСИЁ ВА АФРИКА МАМЛАКАТЛАРИДА

АМЕРИКАНИНГ ЯНА БИР САМОЛЕТИ УРИБ ТУШИРИЛДИ

ХАНОЙ. Вьетнам Халқ армияси ҳаво ҳужумидан мудофаа қисмлари 17 августда Виньлинь районида Американинг битта самолётини уриб туширдилар.

Вьетнам Информация агентлигининг хабар беришича, Вьетнам Демократик Республикаси осмонидан уриб туширилган Америка самолётларининг жами сони 2.189 тага етди.

НИГЕРИЯДАГИ АҲВОЛ

ЛАГОС. Нигериядаги ҳамма фронтларда федерал қўшинлар билан шарқий Нигерия қуролли кучлари қисмлари ўртасидаги уруш ҳаракатлари давом этмоқда. Бу ерда маълум бўлишича, федерал ҳукуматнинг ҳарбий-ҳаво кучлари шарқий областнинг асосий электр станцияси жойлашган Оржи дарёси водийсига бомба ташлаб зарбалар берган. Ёпирилиб қилинган ҳужум натижасида Нигериядан ажралиб чиққан ана шу областнинг баъзи бир районлари электр энергиядан маҳрум бўлди.

Федерал ҳукуматнинг қуруқликдаги кучлари шарқий область пойтахти — Энугудан бир неча миля масофада жойлашган Нкалугу саноат марказига яқинлашиб бораётганлиги ҳам эълон қилинди. Шунингдек, бошқа фронтлардаги уруш ҳаракатларида «қониқарли силжиш борлигидан далолат бераётганлиги» ҳам хабар қилинди.

ПАРИЖ. Франс Пресс Агентлиги Энугу радиосининг эшиттиришига асосланиб хабар беради: Шарқий Нигерия қўшинлари «Ғарбий Нигериянинг шарқий секторида олға бормоқда ва Федерал қўшинларга оғир талафотлар етказмоқда».

ЭСКИРГАН ОДАТГА БАРҲАМ БЕРИЛДИ

КОТОНУ. Одамларнинг баданига белгиларни ўйиб ёзиш ва ирқий тамғалар босишни мамлакатнинг бутун территорияда тақиқловчи қонун лойиҳасини Дагомея министрлар совети маъқуллади.

Белгилар солиш ва тамға босиш тактикаси, деди шу муносабат билан Дагомея юстиция министри Гбену, ҳозиргидек дагомея миллати йўқ бўлган, бу белги ва тамғалар шахснинг кимлигини билдирувчи ҳужжат бўлиб хизмат қилган ва бир этник группа ичидаги жипсликни мустаҳкамлашга имкон берган шароитда у, ўзини оқлар эди. Ҳозирги вақтда, деди Гбену белги солиш ва тамға босишнинг ҳеч бир ўрни йўқ. Ўз мамлакатимиздан ташқарида биз ўзимизни фон деб ҳам, бариба деб ҳам, ватчи деб ҳам атамаймиз, балки дагомеялик деб атаймиз ва бу билан фахрланамиз, деди у. (ТАСС).

ЖАЗОИРДА ЎРМОН ЁНҒИНЛАРИ

ЖАЗОИР. Жазоирдаги ўрмон ёнғинлари кенг миқёсда кучайиб миллий офат тусини олди: 1967 йилнинг етти ойи мобайнида ёнғин 30 минг гектар ўрмонни қовжиратиб қўйди. Бундан 50 миллион динар зарар кўрилди, деб ҳисобланмоқда.

Шимолий Африкада ёзнинг ҳаддан ташқари иссиқ келиши тез-тез ёнғин чиқиб туришининг сабабларидан биридир. Лекин кўпинча бепарво ўткинчилар ёнғиннинг бевосита айбдори бўлмоқдалар. Шу сабабли ҳозир Жазоир газеталари халқ мулкини эҳтиёт қилиш ва авайлаб сақлаш тўғрисидаги чақириқлар билан тўлиб чиқмоқда. Жазоир матбуоти ўрмонларни муҳофаза қилиш иши ҳозирча қониқарсиз эмаслигини ҳам хабар қилмоқда. Ўрмонга кириладиган йўлнинг йўқлиги ўрмондаги ёнғинни ўчиришни қийинлаштирмоқда. (ТАСС).

СИЧҚОНЛАР ҲУЖУМИ

БЕЛГРАД, 19 август. (ТАСС). Югославиянинг Калиновик шаҳрида ва унинг атроф-чеккаларида (Босния ва Герцеговина республикаси) сичқонлар галаси пайдо бўлди. Сичқонлар экинларни нобуд қилмоқда, кўпгина деҳқон оилалари ўз ҳосилидан маҳрум бўлиб қолди. Кемирувчиларнинг бундай қўққисдан қилган ҳужуми инсон сиҳат-саломатлиги учун ҳам хавф туғдирмоқда. ТАНЮГ агентлигининг хабар беришича, бу заракунандаларга қарши кураш тобора фожиали тус олмоқда. Шу вақтгача кўрилган чоралар сезиларли натижа бермади, сичқон галалари эса, тобора кўпайиб бормоқда.

Бу офат Югославиянинг баъзи бир бошқа областларига ҳам ёйилди.

ПОЛЬША ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИ. Варшаванинг кўчаларида Совет Иттифоқидан сотиб олинган газ сув билан савдо қилувчи автоматларни учратиш мумкин. Суратда ана шу автоматлардан бири.

ЦАФ-ТАСС фотоси.

УРУШНИ КЕНГАЙТИРИШНИНГ ЯНГИ БОСҚИЧИ

НЬЮ-ЙОРК, 19 август. (ТАСС). Қўшма Штатлар Вьетнамдаги урушни кенгайтираётганлиги янги солдатларнигина эмас, шу билан бирга қўшимча техника юборишни ҳам талаб қилмоқда. Вьетнам соҳилларига иккинчи жаҳон уруши давридан қолган ҳарбий кемалар юборилмоқда. Мудофаа Министри Макнамаранинг буйруғига мувофиқ ўн йилдан бери қимирламай турган «Нью-Жерси» линкори шошилинч суратда модернизация қилиниб Вьетнам сувларига юборилади.

Линкор 16 дюймли тўплар билан қуролланган. Ҳозир линкорга электрон асбоб-ускуналар ўрнатилмоқда. Матбуот хабарларига кўра, бу асбоб-ускуналар 15—20 миллион долларга тушади.

ПРОГРАММ ҲУЖЖАТ

Болгария Халқ Мажлисининг Президиуми шу йил 21 июлда Болгария билан Монголия ўртасида дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисида Улан-Баторда имзоланган шартномани ратификация қилиш юзасидан Болгария ҳукуматининг таклифини якдиллик билан қабул қилди.

Халқ Мажлиси Президиумининг раиси Георгий Трайков бундай деди: Болгария — Монголия иттифоқ шартномаси бундан кейинги 20 йил учун ҳар икки мамлакатнинг программа ҳужжати бўлиб, у социалистик давлатларнинг биргаликда ҳаракат қилишини, жипслиги ва қудратини мустаҳкамлашга қўшиладиган жиддий ҳиссадир.

ФРАНЦИЯ МЕҲНАТКАШЛАРИ ЎЗ ҒАЛАБАЛАРИНИ ҲИМОЯ ҚИЛМОҚДАЛАР

ПАРИЖ. Ҳукумат социал страхование системасини ўзгартирмоқда. Ёзги отпуска пайтлари Франция касаба союз бирлашмасининг ҳукумат томонидан кўрилаётган ана шу тадбирга қарши оммавий норозилик ҳаракатини уюштиришига ҳалақит бера олмади.

Ҳамма жойда жадаллик билан «социал страхование системасини ҳимоя қилиш картеллари» тузилмоқда. Касаба союзлари, сўл ва прогрессив ташкилотлар бу картелларга кираяпти. Картеллар забастовка, митинглар уюштирмоқдалар, социал страхование кассасига тўланадиган бадалларнинг оширилишига қарши ва айни вақтда нафақалар миқдорининг камайтирилишига қарши норозилик аризаларига имзо тўплаш кампаниясини ўтказмоқдалар.

Йирик касаба союз бирлашмалари — умумий конфедерацияси, Француз меҳнаткашларининг демократик конфедерацияси, «Форс увриер» социал страхование системасининг барбод этилишига қарши охиригача кураш олиб бориш ниятида эканликларини турли шаклларда бирин-кетин изҳор қилдилар. Социал страхование системаси Француз меҳнаткашларининг урушдан кейинги даврда эришган энг катта ғалабаларидан бири, деб ҳисобланмоқда. Сўл газеталарнинг ёзишича, сентябрнинг дастлабки кунларида кўп ишчи ва хизматчилар отпускадан қайтиб келганларидан кейин меҳнаткашларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш учун янада кескин чоралар кўрилади.

НАРХ-НАВО ЯНА КЎТАРИЛМОҚДА

ЛОНДОН. Яқин кунларда Буюк Британияда нархларнинг яна кўтарилиши кутилмоқда — газнинг қиммати 10 процент ва электр энергияси нархи 20 процент ортади. «Санди телеграф» газетаси шу тўғрида хабар берди. Газетанинг ёзишича, Яқин Шарқдан нефть келтириш тўхтатилганлиги натижасида ишлаб чиқариш харажатлари кўпайган ва газ ҳамда электр энергияси ишлаб чиқарувчи компаниялар ана шу харажатларни қоплаш мақсадида нархларни оширганлар.

ҚИСҚА САТРЛАР

Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитети ҳузуридаги марксизм-ленинизм институти ва ГДР давлат кутубхонаси уюштирган «Карл Маркс «Капитали»нинг юз йиллиги» виставкаси Берлинда намойиш қилинмоқда. Отто Майснер нашриёти юз йил муқаддам нашр этган «Капитал»нинг биринчи томи томошабинларни айниқса қизиқтирмоқда.

* * *

Братиславада Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллиги муносабати билан совет почта маркаларининг виставкаси очилди.

Кўпгина маркалар Совет космонавтикаси ҳақида, санъати ва адабиёти тўғрисида, Советлар мамлакатининг халқаро ҳамкорлиги ҳақида ҳикоя қилади. Кўп маркалар Совет Иттифоқи турли районларининг бой ҳайвонот ва ўсимликлар дунёсига бағишланган.

* * *

Прагада ўзаро иқтисодий ёрдам кенгашининг қатнашчиси бўлган мамлакатлар мутахассисларининг қалайи запаслари ни аниқлаш масалалари юзасидан кенгаши ўз ишини тамомлади. Қалайи манбаларини қидириш методлари, қалайи қатламларининг ҳажмини белгилаш ва улардан фойдаланиш методлари муҳокама қилинди. (ТАСС).

Ливиянинг пойтахти Профилияда Андриана Пельта соҳилида улкан минора қурилган бўлиб, ўзининг ташқи кўриниши билан кўп босқичли ракетани эслатади.

О. Очевкин фотоси.
(ТАСС фотохроникаси).

ЎЗБЕКИСТОН ССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг Қибрайдаги Улуғбек посёлкасида жойлашган касалхонаси беморларга намунали медицина хизмати кўрсатмоқда. Суратда: (чапдан) гинеколог С. Алиева, 14-поликлиника мудири И. Солодовникова, врач Н. Клеблёва, медицина ҳамшираси С. Қорабоева, врач К. Маманбоеваларни кўриб турибсиз.

А. Тўраев фотоси.

ЯНГИ МАРКАЛАР

СССР Алоқа министрлиги Октябрь 50 йиллигига бағишлаб юбилей почта маркаларини ишлаб чиқара бошлади.

Янги 16 та марканинг биттаси пойтахтга, қолган 15 таси иттифоқчи республикаларга бағишланган. Каттароқ ҳажмдаги марка фонига СССР давлат байроғи, Совет Иттифоқи герби тасвири туширилган ва 1917—1967 рақамлари ёзилган. Марка пастида «Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи» сўзларини ўқиймиз.

Ўзбекистон ССРга бағишлаб чиқарилган марка ҳам чиройли, бежирим. Марканинг чап томонида Ўзбекистон Совет Социалистик республикасининг байроғи ва герби расми бор. Юқорисига «Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги» деган сўзлар зарҳал ҳарфлар билан битилган. Ўнг томонда Алишер Навоий ҳайкали. Пастда миллий орнаментлар ишланиб, унинг ичига «Ўзбекистон ССР» ва «Узбекская ССР» сўзлари ёзилган.

Л. АПАРНИКОВ.
Москва шаҳри

АХЛОҚ МАВЗУИДА

ТАРБИЯСИЗ ТАРБИЯЧИ

Полвонак қишлоғи. Хушманзара дарахтлар, қоялари қор, этаклари ёнғоқзор тоғлар, пастда ҳайқириб оқаётган Пском дарёси, яшил ўтлоқлар кишини маҳлиё қилиб, беихтиёр ўзига мафтун этади.

Эртакдагидек ажойиб дунё, ажойиб манзара! Баридан ҳам одамларини айтмайсизми?! Бақувват, меҳнаткаш, дили пок кишилар. Шундай ажойиб хушчақчақ одамлар билан бирга яшаб, бирга ишлаган киши ҳеч ҳам қаримаса керак!

Афсуски, ахлоқий бузуқ, на ўз қадрига, на бошқаларнинг қадрига етадиган Рустам Тўлаганов шундай жойга доғ тушириб юрибди. Бу қишлоқда уни билмайдиган ва ундан безор бўлмаган одам йўқ деса бўлади.

Бирники мингга, мингники туманга. Меҳнаткаш, обрўли коллективнинг бирор аъзоси шу коллектив шаънига доғ туширганини кўрганингизда ёки эшитганингизда шу гаплар беихтиёр ёдингизга тушади. Шунда у одамнинг қилмишини ўйлаб ачинасиз.

Яқинда худди шундай бир воқеани эшитиб, хунобимиз чиқди.

— Қизимизни мактабга юбормайман, — дейди она ишга кетаётган турмуш ўртоғига.

— Нега ундай деябсан, онаси?

— Эшитмадингизми? У ер мактаб эмас, азоб бўлиб қолибди қизларга. Баъзи муаллимлар болаларга устозлик қилиш, уларнинг иқболини ўйлаш ўрнига уларнинг бахтига чанг солаётган эмиш. Бу қандай гап?

— Йўғ-е, ким шундай қилибди?

— Юзинчи мактабда Рустам Тўлаганов деган муаллим бор экан. Унинг қилмишларини эшитдим.

Дарҳақиқат, Тўлаганов совет ўқитувчиси деган муқаддас номга сазовор бўлган кишилар, ёш авлодни тарбиялаётган табаррук устозлар шаънига лойиқ иш қилмаётир.

Тўлаганов 1966 йили 7 август кечаси соат иккида саккизинчи синфда ўқийдиган ўз ўқувчиси Жумагулнинг уйига бостириб киради. Аммо, қизнинг онаси Шаҳро кампир уйғониб кетиб, уни қўлидан маҳкам тутиб олади.

Шунда Тўлаганов: «Кампир, қизингиз учун ҳар ойига етмиш сўм бераман. Ҳеч кимга айтманг...» деб ялинади.

Кампир:

—Бу гапларни қайси юзинг билан айтаяпсан, Жумагул синглинг тенгги ўқувчи-а, уйингда онланг, беш боланг бор. Уялмайсанми — деб оёғидаги туфлиси билан юзи қора ўқитувчининг бошига туширади.

Аммо, Тўлаганов адабини емади. 1967 йил 31 апрель кечаси маст ҳолда Шаҳро кампирнинг катта қизи Роҳат Норматованинг ҳам уйига бостириб киради. 1 май куни эса Роҳатнинг акаси Ғивир Гулматовни уриб хушидан кетгазади. Унинг орасига тушган Шаҳро кампирни тепиб икки тишини синдиради.

—Бу нима қилганингиз? Жуда хунук, одам боласи шаънига ярашмайдиган ишлар қилибсиз-ку! — дейилса, Тўлаганов:

— Зўр келса, ўқитувчилигини олади-да. Бошқа нима ҳам қиларди, — дейди гердайиб.

Ўқитувчи шундай нопок иш қилиб турса, болалар кимдан ибрат олсин? Шунинг учун ҳам Тўлагановдай муаллим ўқитса, ўқишни ташлаймиз, дейишяпти қизлар.

— «Йўғ-е, мактаб директори Шоёқубова жуда талабчан раҳбар-ку! қолаверса, район халқ маорифи бўлими, у ҳам бўлмаса Ғазалкент милиция бўлими бор-ку?» — дерсиз, балки.

Афсуски, мактаб дирекцияси бу қилмишлари учун Тўлагановнинг бошини силаб, ҳимоя қилди, холос. Мактаб касаба союз мажлисида йигирма ўқитувчидан ўн саккизтаси бир овоздан «Р. Тўлаганов касаба союз аъзолигидан ўчирилиб, ўқитувчиликдан четлатилсин» деган қарор қабул қилганда ҳам ўзгариш бўлмади. Бўлмаса қарорнинг бир нусхаси район халқ маориф бўлимига юборилган эди.

Ғазалкент милиция бўлимининг бошлиғи ўртоқ Хайруллин эса Р. Тўлагановга 30 сўм штраф солиш билан қаноатланиб қўя қолди. Бироқ бу билан Рустам тартибга тушиб қолгани йўқ. Тарбиясиз тарбиячи ўз қилмишлари учун жамоатчилик олдида жавоб берсин, халқ ҳукмига ҳавола қилинсин. Ёшлар онгини заҳарлаётган бу шилқим каттароқ жазога гирифтор бўлиши керак.

С. ҚОЛБЕКОВ,
М. МАҲМУДОВ.

ТУРЛИ КАСБ ЭГАЛАРИ

ЗАРГАРЛАР СУЛОЛАСИ

Ёшгина Кабир отаси Аҳмаджон аканинг узук ясашига ҳавас билан қараб турар, унга тақлид қиларди.

— Ада, қаранг, ўхшатибманми! — дея узугини кўрсатганда, Аҳмаджон ака:

—Баракалла ўғлим, уста бўлиб қолибсан-ку, — деб елкасига қоқиб қуярди. Бундан завқланган Кабир яна ишга шўнғиб кетарди. Аҳмаджон ака ўғлининг бу қизиқишини кўриб заргарликка ўргата бошлади. Чунки бу унга ота касб.

Кабир отасининг айтганларини диққат билан тинглар ва ишига зеҳн соларди. 15 ёшидаёқ ота ёнига кириб у-бу ишларга ёрдамлаша бошлади. Энди қўли ишга қовушадиган бўлиб қолганда, Аҳмаджон ака бевақт дунёдан ўтди. Оила тебратиш Кабирга қолди.

Орадан ойлар, йиллар ўтди. Кабир заргарликда бой тажриба орттирди. У яратган тилла узук ва зираклар ўзининг сержило ва пишиқлиги билан харидорлар диққатини жалб этарди. Унинг қўлида сайқал топган олтин буюмлар Тошкентда ташкил этилган Ўрта Осиё қимматбаҳо атторлик буюмлари виставкасида юқори баҳоланди. Дарё сувини баҳор тоширар, одам қадрини меҳнат оширар деганларидек Кабир ҳалол меҳнати билан обрў-эътибор топди. У тинимсиз изланиб, ўзбек миллий зиракларининг янги хилларини ижод қилди. Шунинг эвазига Тошкент заргарлик фабрикасининг партия, комсомол ва касаба союз ташкилотлари томонидан бир неча бор ёрлиқ ва қимматбаҳо буюмлар билан тақдирланди. Кабир ака ўз билганларини шогирдларига ҳам эринмай ўргатмоқда.

— Заргарлик ниҳоятда нозик касб, — дейди у, — бу касб юксак маҳорат талаб этади. Ҳушёрликни салгина фаромуш этиш бутун меҳнатингни зое кетказади.

Кабир ака энг нозик қисмларни бир-бирига пайвандлаб шогирдига буюради:

— Қани, Мирзааҳмад, энди қолган қисмларини ўзинг пайвандлаб кўрчи.

Мирзааҳмад устозининг айтганларини бажо келтириб, зиракка нодир, сержило ёқут кўзчаларни жойлаштирди. Зирак тайёр. Кабир ака зиракни бармоқлари учида тутиб, синчиклаб кўрди. Уқувли шогирд ишидан устоз қувонди.

Кабир ака Аҳмедов 57 баҳорни кўрди. Заргарлик фаолиятига эса 36 йил тўлди. У етиштирган 50 га яқин шогирд шу кунларда юбилей шарафига «Бухоро», «Хива», «Олчагул» каби янги хил тилла зиракларни кўплаб ишлаб чиқариш иштиёқида меҳнат қилмоқда. Уларнинг ҳар бири 1300 ўрнига 1600—1700 тадан зирак тайёрлашаётир. Мирзааҳмад Низомов, Зоҳид Аҳмедовлар барчага ўрнак бўлмоқда. Кабир аканинг ўғли Тешабой ҳам шогирдлари билан мусобақалашиб меҳнат қилаётир.

Аҳмедовлар оиласини, заргарлар сулоласи, деб бежиз айтишмайди. Узоқ йиллардан бери сермашаққат ва шарафли бу касбга доғ туширмай кишилар дидига мос зирак тайёрлаб келаётган Кабир ака ва Тешабойлар шаънига ҳар қанча илиқ сўзлар айтсак арзийди.

Р. ХЎЖАМОВ,
Ҳ. ҚОДИРОВ.

УЙ БЕКАЛАРИ, СИЗЛАР УЧУН

ТОТЛИ ВА ФОЙДАЛИ

Қаҳратон қиш кунлари ҳам дастурхонингизга зийнат бўладиган турли хил сабзавот ва мевалар консервасини бугунги кунданоқ тайёрлашингиз мумкин. Сабзавот, кўкат ва меваларни тозалаб ювиб, консервалаб қўйганингиздан сўнг, уларни салқин жойда сақланг.

БОДРИНГ КОНСЕРВАСИ

Бир литрли банкага катта-кичиклиги бир хилда бўлган 700 грам бодринг, 1—2 дона чучук болгар гаримдориси, бир бўлакдан саримсоқ, хрен, озгина укроп ва петрушка солинг. Сўнгра бир литр сувга икки ош қошиқда туз (60 грамм) солиб қайнатинг.

Банканинг тубига кўкат, хрен, тўғралган гаримдори, саримсоқ ва зич қилиб бодринг терилади. Кейин устидан илиқ номакоп қуйиб, икки қават дока билан банканинг оғзи ёпилади ва ачиши учун уй ҳароратида сақланади.

Орадан икки-уч кун ўтгач, банка стерлизация қилинади. Сўнгра уларни сувли кастрюлдаги латта ёки тахтача устига қўйиб аста қизитилади. Кастрюлдаги сув ярим соат қайнаши лозим. Қайнаб бўлгач, ўша заҳотиёқ махсус шиша ёки металл қопқоқ билан банканинг оғзи маҳкам ёпилади.

ПОМИДОР КОНСЕРВАСИ

Помидорни консервалаш учун ўрта миёна, силлиқ, думбул помидорлар сараланади. Уларни яхшилаб ювиб, сўнг банкаларга зич қилиб терилади ва устидан қайноқ сув қуйилади. Сўнгра банка тезда стерлизация қилинади.

Бир литрли банкага солинган помидорлар қайнаётган сувда 20 минут туриши лозим. Сўнгра герметик равишда уларнинг оғзи маҳкамланади. Агар унга туз солмоқчи бўлсангиз, бир литр сувга битта ош қошиқда туз солиш керак. Баширти пўсти арчилган ҳолда консерваламоқчи бўлсангиз, яна яхши. Човлига солинган помидор қайноқ сувда бир пас турса пўсти тезроқ арчилади. Пўсти арчилган помидор қайноқ сувда чайилиб, бир литрли банкага терилади ва устидан яна қайноқ сув қуйилади. Худди пўсти арчилмаган помидорлар сингари у ҳам 15 минут стерлизация қилиниб, оғзи маҳкамланади.

КИСЕЛЬ

50 грамм меванинг сувини сиқиб олиб, унга бир стакан совуқ сув қуйингда қайнатинг. Сўнг докадан ўтказиб шу сувга 20 грамм шакар қўшинг. Кейин чорак стакан қайнаган совуқ сувга 8 грамм картошка уни аралаштирилади. Мева суви қайнай-қайнай деб турганда уни дамба-дам шопириб стакандаги аралаштирилган крахмалдан қўшиб туринг. Тайёр бўлган киселни плитадан тушуриб унга яна мевадан сиқиб олинган шарбатни қуйсангиз бундан ҳам тотли ичимлик бўлмайди.

КВАС

Квасни уйда тайёрлаш учун яримфабрикатлардан фойдаланиш мумкин. Мабодо у бўлмаса, бир килограмм қора нонни паррак-паррак қилиб кесиб духовкада қизаргунча қотирасиз. Қотган нонларни сирли идишга солиб устидан 8—10 литр қайнаб турган сувдан қуясиз. Сўнгра сирли идишнинг оғзини ёпиб 3—4 соат қўйиб қуясиз.

Юзага келган шарбатни докадан сирли идишга сузиб ўтказиб, унга 25 грамм ачитқи, бир стакан шакар солингда устини тоза салфетга билан ёпиб, яна ҳам ачиши учун 5—6 соат иссиқ жойда сақланг. Кўпириб кетиши билан шарбатни иккинчи марта докадан сузиб ўтказинг ва тоза шиша идишларга қуйинг. Уларнинг ҳар бирига эса яхшилаб ювилган 4—5 тадан майиз солинг. Сўнгра шиша идишларнинг оғзини маҳкамлаб салқин жойга қўйинг. Қарабсизки, орадан 3—4 кун ўтиши билан квасингиз тайёр бўлади.

(«Здоровье» журналидан).

ҲОДИСА

ЙЎЛТЎСАР

Якуб Колас кўчаси муйилишида бир йигит у ёқдан бу ёққа бориб келарди. Унинг кўзлари олазарак. «Ўлжа» қидиряпти. Нон магазинидан чиқиб келган бир кексага кўзи тушди.

— Таваккал, шуни тўхтатаман. Ҳеч бўлмаса бир кунлик айшу-ишратга лойиқ пул чиқиб қолар, — ҳаёлидан ўтказди у.

Чолнинг кетига тушди. Бироз юриб одам сийрак кўчага кирганда, олдини тўсиб, ўшқирди:

—Овозингни чиқарма, — деди-да пичоқ ўқталиб чолнинг ёнидаги пулни тортиб олди. Чол илтижосига мушт билан жавоб олди.

З. Гробов жиноят қидирув ходимларига йигитни тасвирлаб берди. Куйбишев район милиция бўлими ходимлари орадан икки кун ўтмасданоқ жиноятчини қўлга туширдилар. Йўлтўсар А. Аракелян қилмишига иқрор бўлди. Энди у ўз жазосини олади.

Б. ХЎЖАЕВ,
С. ҲАСАНОВ.

Ёш мичуринчилар

Калинин районидаги Энгельс номли ўрта мактаб ўзининг катта тажриба участкасига эга. Ёш мичуринчилар бу ерда турли хил қишлоқ хўжалик экинларини меҳр билан парвариш қилишади.

Бу йил ҳам ўқувчилар яхши меҳнат қилишди. Тажриба участкасига экилган чигит бир текис униб чиқди.

Шунингдек, мактаб боғида полиз экинларидан ҳам мўл ҳосил етиштирилди.

Юқоридаги суратда ўқувчилардан В. Йўлдошева билан Б. Ҳошимовларни мактаб узумзорида кўриб турибсиз.

Пастдаги суратда ўқувчилар биология ўқитувчиси О. Акбаров раҳбарлигида ғўзаларни чеканка қилмоқдалар.

Х. Хайитмуҳамедов фотолари, (ЎзТАГ).

ФУТБОЛ

ДАРВОЗАБОННИНГ ХАТОСИ

СССР кубогининг чорак финал мусобақаси Бокунинг «Нефтяник» командаси билан Тошкентнинг «Пахтакор» футболчиларини бу йил ўзаро учинчи марта учрашишга мажбур этди. Бунгача бу командалар мамлакат биринчилиги учун бўлган икки ўйинни дуранг билан тугатган эдилар.

«Пахтакор» ишқибозлари Кубок мусобақаларига умид боғлаган эдилар. Лекин бу умид рўёбга чиқмади. «Пахтакор» Бокуда бўлган матчда 2:3 ҳисобида енгилиб, фахрли мукофот учун курашни давом эттириш ҳуқуқидан маҳрум бўлди. Команда дарвозабони Н. Любарцев командадошларини юзини ерга қаратди. 16-минутда у бокулик Туаев тепган зарбани ушлаб қололмади ва натижада Гажиев бу тўпни дарвозага йўналтирди. 39-минутда Гажиевнинг бурчакдан оширган тўпини ҳам Любарцев қўлидан чиқариб юборди. Дарвозабоннинг бу сафарги бўшанглигидан Маркаров фойдаланди. «Пахтакор» дарвозасига учинчи тўпни ҳам ана шу ҳужумчи киритди. Пахтакорчи Г. Красницкий 38-минутда штраф тўпини, ўйин тугашига икки минут қолганда эса шериклари ошириб берган тўпни дарвозага йўналтирди.

Шундай савол туғилади: кетма-кет қўпол хатоларга йўл қўйиб ишқибозлар ишончини оқламаётган Н. Любарцевни шундай масъулиятли учрашувда дарвозага соқчи қилиб қўйиш лозиммиди? Команда раҳбарлари бу дарвозабоннинг нўноқлигини наҳотки ҳисобга олмасалар.

Шанба куни яна икки шаҳарда кубокнинг чорак финал мусобақалари бўлди. Москва динамочилари пойтахт торпедочилари билан учрашиб, ўйин тугашига 30 секунд қолганда ягона тўп уриб (Маслов) ярим финалга чиқдилар. Саратовнинг «Сокол» командаси эса «Черноморец» футболчиларини қабул қилиб, 3:1 ҳисобида ғолиб келди. «Сокол» футболчилари чинакам жасорат кўрсатдилар. Улар бунгача Москванинг «Спартак», Олмаотанинг «Қайрат» командаларини фахрли мукофот учун курашиш ҳуқуқидан маҳрум этган эдилар.

Шундай қилиб, СССР кубогининг ярим финалида ЦСКА Бокунинг «Нефтяник» командаси билан, «Сокол» эса Москва динамочилари билан учрашади. Бу ўйинлар 16 ва 17 сентябрда бўлади.

* * *

20 август куни мамлакат биринчилигида ягона учрашув бўлиб ўтди. Олмаотанинг «Қайрат» командаси ўз майдонида «Шахтёр»ни 1:0 ҳисобида енгди.

Редактор ўринбосари
Т. РАСУЛЕВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Узбек тилида: 17.55 — Эшиттиришлар программаси. 18.00 — Теленгиликлар. 18.20 — Биз Артекда дам олдик (болалар учун). 18.35 — Партиянинг содиқ фарзанди. А. Икромов. 19.00 — Хевсур қиссаси (бадиий фильм). 20.30 — Ўзбекистон санъат усталари. Т. Назарова. 21.40 — Телевизион янгиликлар (рус тилида). 21.55 — Эшиттиришлар программаси.

МОСКВА КЎРСАТАДИ

22.00 — Футбол бўйича СССР биринчилиги. ЦСКА — ДИНАМО (Москва). Танаффус вақтида телевизион янгиликлар. 23.45 — Теленгиликлар. 24.00 В. Панова. Эски Москвада. Телевизион спектакль премьераси. Ленинград шаҳридан олиб кўрсатилади. 02.00 — Хоккей СССР-1—СССР-2 терма командалар ўртасида (3-давра).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 17.55 — Эшиттиришлар программаси. 18.00 — М. Горький туғилган куннинг 100 йиллиги олдидан. Она (бадиий фильм).

МОСКВА КЎРСАТАДИ

19.45 — Эшиттиришлар программаси. 20.00 — Москвада Эстония ССР ҳафталиги. Миллий ҳафталикнинг очилиши. 21.00 — Теленгиликлар. 21.15 — Ярим аср йилномаси. Кўп серияли телевизион ҳужжатли фильм. 1921 йил.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Рус тилида: 22.00 — Республикалар хазинаси. Телефильм.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — Олмаота телевидениеси студиясининг эшиттиришлари.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Рус тилида: 19.30 — Эшиттиришлар программаси. 19.35 — Ранг-баранг тошларни севасизми? Илмий-оммабоп фильм. 19.55 — Амур тўлқинлари. Концерт.

Узбек тилида: 20.20 — Ашхобод —Реутова. Ҳужжатли фильм. 20.35 Авария (бадиий фильм).

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 23/VIII да Нодира.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Византиялик савдогар хазинаси — «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун), «ДРУЖБА» (тоқ соатларда).

Катта шаҳар — «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Ёввойи асал — «ДРУЖБА» (жуфт соатларда).

Сибирь ерлари ҳақида қисса — НАВОИЙ номли (кеч соат 8.20 минут ва 10 да).

ЁЗГИ БИНОДА

Византиялик савдогар хазинаси — «ХИВА», НАВОИЙ номли.

Ганга ва Жамна — «РАКЕТА».

Симладаги муҳаббат — ТЕЛЬМАН номли.

Катта шаҳар — «ВАТАН».

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИ ТЕЗ КУНДА ҚИРҚ ЕТТИНЧИ мавсумини очади

«ПОЛИТОТДЕЛ» КОЛХОЗ СТАДИОНИДА

22 август кеч соат 6.30 минутда СССР биринчилиги учун «А» класси командалари ўртасида

ФУТБОЛ

«Луч» (Владивосток) — «Политотдел» (Тошкент области) командалари учрашадилар.

МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА

23 август кеч соат 7 да СССР биринчилиги учун «Шахтёр» (Донецк) — «Пахтакор» (Тошкент) командалари ўртасида

ФУТБОЛ

«УЗЭНЕРГОСБЫТ»

электрдан фойдаланганлик учун счёт ёзиш ўзларига топширилган кишиларга таклиф қиладики,

электр учун

ҳар ойнинг 1 кунидан 11 кунигача счёт ёзиб, тегишли пулни Госбанкнинг кирим омонат кассаларига тўласинлар.

Ўтган вақт учун қарзлари бўлган

абонентлар уни дарҳол тўлашлари лозим.

Счётлар ўз вақтида тўланмаса, электр огоҳ қилинмасдан узиб қўйилади.

ЎҚУВЧИЛАРНИНГ ЮБИЛЕЙ СПАРТАКИАДАСИ

1967 йил спорт мусобақаларига бой йил бўляпти. Куни-кеча Ленинградда Бутуниттифоқ мактаб ўқувчиларининг X спартакиадаси, Москвада СССР халқларининг IV юбилей спартакиадаси бўлиб ўтди. Спартакиада тугаган бўлса ҳам, катта спорт мусобақалари давом этяпти. Шу кунларда пойтахт спорт базаларида республикамиз ўқувчи спортчиларининг навбатдаги традицион спартакиадаси ўтяпти.

Бугун Марказий «Пахтакор» стадионида Ўзбекистон мактаб ўқувчиларининг XX юбилей спартакиадаси байроғи кўтарилади.

Бу сафарги спартакиада аввалги мусобақалардан оммавийлиги билан фарқ қилади. Аввалига мактабларда, кейин районларда мусобақалар бўлди. Буларда ғолиб чиққанлар шаҳар ва область спартакиадаларида қатнашдилар. Тошкентда бўладиган финал мусобақаларда иштирок этиш учун бир миллионга яқин йигит-қизлар куч синашдилар. Улар 582 та мактаб рекордини, 2 ва 3-босқичларда эса, яъни район, шаҳар ва область спартакиадаларида 400 дан ортиқ рекорд ўрнатишди.

Спартакиадада 1951—55 йилларда туғилган ёшлар қатнашяпти-ки, улар орасидан келажаги порлоқ бўлган спортчилар танлаб олиш мумкин. Улар 1968—1970 йилларда бўладиган Бутуниттифоқ мактаб ўқувчилари спартакиадасида республикамиз спорт шарафини ҳимоя қилишади.

Барча областлар ва Қорақалпоғистон Автоном Республикаси ҳамда Тошкентнинг 2000 га яқин кучли спортчилари 9 кун давомида спортнинг енгил атлетика, спорт гимнастикаси, велосипед спорти, сузиш, футбол, баскетбол, волейбол, шахмат, қўл тўпи, теннис ва стол тенниси турлари бўйича мусобақалашадилар.

Спортнинг ҳар бир тури бўйича умумкоманда ҳисобида биринчи ўринни эгаллаган командага 11 очко, иккинчи ўринни олган командага 10 очко, учинчи ўрин учун 9 очко берилади. Ғолиб командалар Ўзбекистон ССР Маориф министрлигининг соврин ва ёрлиқлари билан тақдирланишади.

Футболчилар мусобақаларни бошлаб юборишди. Тошкентликлар Самарқанд область командасини 5:1 ҳисобида, фарғоналиклар Хоразм футболчиларини 4:1 ҳисобида енгди. Андижон — Қорақалпоғистон футболчилари учрашуви биринчилар фойдасига 6:0 ҳисобида тугади. Бухороликлар Қашқадарё командасини 1:0 ҳисобида енгди.

Баскетболчилар, волейболчилар, шахматчилар, теннисчилар, гандболчилар ҳам мусобақаларини бошлаб юборишди.

П. КОНОВАЛОВ,
спартакиаданинг бош судьяси, Бутуниттифоқ категорияли судья.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентского обкома КП Узбекистана областного Совета депутатов трудящихся.

Бизнинг АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — В35212 Редактор ўринбосарлари — В35885 В31232 Масъул секретарь — В34808 Пропаганда, адабиёт ва санъат бўлимлари — В31936 Саноат, транспорт ва қурилиш бўлими — В33786 Партия турмуши, Ахборот ва спорт бўлимлари — В35811 Қишлоқ хўжалиги, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари — В39050 Хатлар ва оммавий ишлар бўлими В34048, Совет қурилиши, маиший хизмат ва шаҳар хўжалиги бўлими — В38761, эълонлар бўлими — В38142. Коммутатор — В30249 дан В30258 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р. 01151. Индекс 64970 А. 1728.